

Κεφ. κδ'. Περὶ τῆς τῶν δοχειαριῶν διακονίας. Περὶ δὲ τῆς τῶν νομισμάτων εἰσόδου τε καὶ ἔξόδου, φυλακῆς τε καὶ ἀπογραφῆς ἥδη λεκτέον· δύο γάρ δοχειαρίας τυποῦμεν εἶναι ἐν τῇ μονῇ, ὡν τὴν μὲν μίαν κρατεῖν τὸ κιβώτιον τῶν τῆς εἰσοδοῦτεξόδου νομισμάτων, τὴν δὲ ἑτέραν κρατεῖν τὸ βέστιον τῶν ἐγδυμάτων· καὶ αὐτὴ γάρ δοχειαρία δνομασθήσεται. Ηγοῦν δοχειαρία τῆς εἰσόδου τῶν νομισμάτων ἅμα τῇ ἑτέρᾳ δοχειαρίᾳ τῇ ἐπὶ τοῦ βεστίου, εἰδῆσει καὶ παρουσίᾳ τῆς ἡγουμένης ἀπογράψεται πᾶσαν εἰσόδον διὰ νομισμάτων, εἰσοδιαζομένην εἰς τὸ μναστήριον, οἷα καὶ διεν ἐστίν, ἐκβάλλουσα δὲ ἀπ' αὐτῶν προτάξει τῆς καθηγουμένης ποσότητα νομισμάτων, διηγησαν αὐτὴ τὴν καθηγουμένην θελήσῃ, καὶ προσγραφομένη ταύτην ἐν τῷ μικρῷ προσγράφῳ μετὰ τῆς ἑτέρας δοχειαρίας αὐτὴ παραλήψεται ταύτην καὶ ἔξοδιάσει, ἔνθα τὴν καθηγουμένην προτάξει, προσγράφου λεπτομεροῦς τῆς ἔξόδου τῶν τοιούτων νομισμάτων γινομένην παρ' αὐτῆς, ἥτις μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰ νομίσματα ἀποχομίσει τὸ πρόσγραφον καὶ λογαριασθήσεται παρὰ τῆς καθηγουμένης ἐνώπιον καὶ τῆς ἑτέρας δοχειαρίας, καὶ ἀπογραφαὶ τῶν τοιουτορέπων ἔξοδιαζομένων νομισμάτων ἐν ίδιαις οντι κοντακίω καταστρωνύμεναι εἰς τὸ δοχεῖον κεῖσθαι δφείλουσιν, εἴθ' οὖτας ἀναλήψεται πάλιν ἑτέρα¹⁾ νομίσματα τὴν δοχειαρία προστάξει τῆς καθηγουμένης καὶ οὗτας γενήσεται εἰς τὸ διηγεκές. τὸ μέντοι κιβώτιον τῶν τοιούτων νομισμάτων τῆς εἰσοδοεξόδου δφείλει ἐσφραγισμένον εἶναι παρά τε τῶν δύο δοχειαριῶν καὶ αὐτῆς τῆς καθηγουμένης. ἑτερον δὲ κιβώτιον βουλόμεθα κεῖσθαι ἐν τῷ σκευοφυλακείῳ, ἐσφραγισμένον παρά τε τῆς καθηγουμένης, τοῦ οίκονόμου, τῆς σκευοφυλακίσσης καὶ τῶν δοχειαριῶν, δπερ δφείλει ἔχειν τὰ ἐναπόθετα νομίσματα. δτε γοῦν συμπληρωθῆ ὁ γρόνος καὶ εύρισκηται²⁾ τῷ τῆς Κεχαριτωμένης ἐλέει περιττεύοντά τινας νομίσματα³⁾ παλαιάς ποιότητος ὄντα, μὴ χρειώδη τηνικαῦτα τυγχάνοντα τῇ μονῇ, ἐναποτίθεσθαι ταῦτα τῷ εἰρημένῳ κιβωτίῳ ἀποσφραγιζομένῳ καὶ σφραγιζομένῳ, καθὼς ἀνωτέρῳ εἴργηται, προσγραφήν τε γίνεσθαι τῆς τῶν νομισμάτων ἀποθέσεως, δσκερ πάλιν (δπερ ἀπεύχομαι) τυγηροῦ τινος συμβάντος εἰς τὴν μονήν, δστε μὴ ἔχειν τὰ πρὸς ἔξοδον ταύτης ἀλλαχόθεν, ἀποσφραγίζεσθαι τὸ τοιούτον κιβώτιον παρὰ τῶν σφραγιζόντων καὶ ἐκβάλλεσθαι ποσότητα νομισμάτων τινὰ καὶ δίδοσθαι ταῦτα εἰς τὸ δοχεῖον καὶ προβαίνειν τὰς ἔξόδους, καθὼς ἀνωθεν εἴρηται.

Κεφ. κε'. Περὶ τῆς τραπεζαρίας καὶ τῆς ταύτης διακονίας. Μετὰ δὲ τῶν ἀλλων διακονητριῶν, ὡν οἶδε δεῖσθαι τὴν κοινοβιωκῶν ζώντων διαγωγή, προχειριεῖται τὴν ἡγουμένη καὶ τραπεζαρίαν, διακονοῦσσαν μὲν καὶ τάλλα, δσκερ

¹⁾ ἑτέρα Μ. ²⁾ εύρισκεται Μ. ³⁾ νομισμάτων Μ.

ἡ κελλαρέα αὐτῇ ἐπιτρέψει, καὶ ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ἔστιάσει περιέρχεσθαι τὴν τράπεζαν ἡσυχῆ καὶ ἡρεμαίως δφείλουσαν, καὶ εἴ τινας οἱ τῶν ἀδελφῶν διοχλούσας καὶ ταραττομένας ἡ ψιθυριζόντας, ἡρέμα ταῦτας ἡσυχίας ὑπομιμνήσκειν καὶ συμβουλεύειν αὐταῖς ψάλλειν κατὰ νοῦν καὶ δμιλίας ἀπέχεσθαι. καὶ προσέπι θμελήσει ταύτη καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν ἀκριβολογία καὶ τὸ μὲν μὴ ἀγνοῆσαι, τίς μὲν αὐτῶν οὐ παρῆν ἐν τῇ εὐχαριστίᾳ, τίς δὲ ἀπελείφθη εἰς τὴν ἔστιάσιν καὶ περὶ ἔκάστης ἀναγγέλλειν τῇ προεστώσῃ, ἡ κατ' οἰκείαν ἐπιλογήν τε καὶ πρόκρισιν τὰς διακονεῖν δφείλουσας, ὡς πολλάκις εἴρηται, προχειριζόμενη ἐπ' ἀδείας ἔξει τὰς μὲν ἀκαταγνώστως τὴν πιστευθεῖσαν ἐνεργούσας διακονίαν ἔτιν, εἴ γε βούλοιτο, ἐπὶ πλεῖστον ταύταις ἐνασχολεῖσθαι, τὰς δὲ μὴ ὡς θέμις, (δπερ ἀπείη), ταύτας μεταχειριζόμενας ὡς ἀδιοκίμους μετακινεῖν, ἔτέρας δὲ ἀντικαθιστᾶν. καὶ ἡ μὲν καθηγουμένη ἐπὶ ταύταις πράξει τὰ κατὰ γνώμην ἔστι, καὶ ἀρέσκειαν. ἐγὼ δὲ πάσαις παραγγέλω ταῖς ἡγιασμοῦ διακονίαν πεπιστευμέναις μέγρι τῶν ἐσχάτων καὶ ὡς ἐν μέρει χάριτες αἵτω παρ' αὐτῶν τὸ καλῶς τε καὶ θεοφιλῶς ἔκάστην τὴν ἔστιάς ἀνύειν διακονίαν καὶ οὕτω διακεῖσθαι πρὸς τὴν τῶν ἀνηκόντων ἐκπλήρωσιν, ὡς καὶ πιστευομένας τὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῷ Θεῷ ὑφεξόντας τὸν ἐπὶ τούτοις λόγον, ὥστερ ἔχει καὶ ἡ ἀλήθεια· πάντα γάρ δ φιλάνθρωπος Θεὸς τὰ παρ' ἡμῶν εἰς ἀλλήλους γινόμενα φιλανθρώπως εἰς ἔστὸν ἀναδέχεται; καθὼς τὰ ιερὰ διδάσκουσιν ἡμᾶς εὐαγγέλια, ἐν οἷς λέγων αὐτὸς φαίνεται· „ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων, ἐμοὶ ἐποιήσατε, καὶ ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε“. καὶ παρακαλῶ δλοψύχως τῶν διακονιῶν ἔχεσθαι καὶ μὴ δλιγωρεῖν ἡ ἀπογινώσκειν, ὡς τὴν ἔστιν ἀπολωλεκυίας ὠφέλειαν, ἀπολιμπανομένας τῶν Θείων συνάξεων ἐκ τῆς εἰς τὰς διακονίας ἀσχολίας, ἀλλ' εὐθύμως μᾶλλον ἔχειν καὶ χαρμοσύγως διακελεύομαι, δτι ἐνίσχυσεν αὐταῖς δ κύριος ταῖς πρεσβείαις τῆς ἀπειράνθρου καὶ Κεχαριτωμένης μητρὸς αὐτοῦ ταῖς αὐτῶν ἀδελφαῖς κατὰ μίμησιν ἐκείνου διακονῆσαι, ὃς φησιν· „οὐκ ἡλθον διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ θεῖναι τὴν ψυχὴν μου λύτρον ἀντὶ πολλῶν“. δράτε, ἀδελφαί, ποιον αὐταὶ ἔργον ἀποπληροῦτε, δράτε, τίνα μιμεῖσθε, βλέπετε, δτι τὸ κεφαλαιον παντὸς ἀγαθοῦ τὴν ἀγάπην μετέρχεσθε. γαίρειν μὲν οὖν δεῖ καὶ σκιρτᾶν ὑμᾶς, δτι δ μόλις δύναιντ' αν κατορθώσαι αἱ τῇ εὐχῇ προσανέχουσαι, ἔργῳ καθ' ἔκάστην αὐταὶ ἐκπληροῦτε, μακάριαι ἔστε τῆς ἐνταῦθα ἀσχολίας καὶ ζηλωταί· καλὴ μὲν γάρ καὶ ἡ προσευχὴ καὶ σφόδρα καλή, Θεῷ προσομιλεῖν ἡμᾶς ποιεῦσα καὶ ἀπὸ γῆς εἰς οὐρανὸν αἴρουσα, κρείσσων δὲ ἄρα καὶ μείζων πολλῷ πλέον ἡ ἀγάπη· ἐκείνη μὲν γάρ μέρος ἀρετῆς καὶ τοῦ δλου μέρους τῆς τελειότητος ἀπότμημά τι καὶ μόριον, ἡ δὲ ἀγάπη κεραλή καὶ ἀπαρτισμός· καὶ γάρ καὶ τὴν ὑφοποιίον ταπείνωσιν συνεζευγμένην ἔστι, δείχνυσι

καὶ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, δι᾽ ἂν καὶ μᾶλλον ὁ θεὸς γέγονεν
ἀνθρωπός καὶ ἂν καλεῖται ὁ θεὸς καὶ δι᾽ ὧν ὁ ἀνθρωπός θεὸς ἀποδείκνυται καὶ
τῷ οὐρανῷ παρτὶ ὅμοιος. Μηδ τί γοῦν τὸν θησαυρὸν πάντων τούτων τῶν ἀγα-
θῶν ἀφεῖσαι καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὰ κάτω καὶ πρὸς ἐνὸς ἐπίκτησιν τρέχετε;
Δέον τὴν κεφαλὴν φθασάσας εἰπετῶς κατέχειν τε ἀσφαλῶς καὶ πάντα ποιεῖν,
ὦστε μὴ ταύτης ἔχπεσεῖν. Δεδοίχαμέν, φησι, διὰ τὴν τοῦ κανόνος ὑστέρησιν,
ἄλλα μὴ δεδίατε· ή γάρ καθαρὸς ἐξαγέρευσις τὸ ὑστέρημα ταύτης ἀναπληρώσει
ὑμῖν, τὴν συγχώρησιν δικαίως ἐπιβραβεύσουσα, μόνον μὴ ῥᾳθυμίας η̄ τὸ ὑστέρημα.
Τοῦτο φοβεῖσθε, τούτῳ προσέχετε. εἰ δὲ τοῦτο μὴ εἴη, χαίρετε μοι τῶν δια-
κονιῶν προθύμως ἔχόμεναι.

Κεφ. χς. Περὶ προχειρίσεως ἐπιστημοναρχίσης καὶ τῆς διακονίας αὐτῆς. Ἡ καθηγουμένη μέντοι καὶ ἐπιστημονάρχισσαν προβαλεῖται, ἥν κατ'οἰκεῖον ἐπιλογὴν τῆς τοιαύτης διακονίας λογίζεται ἀξίαν, διφείλουσαν τῆς μοναχικῆς καταστάσεως καὶ εὐχορίστικης φροντίζεται, ἐν τε ταῖς κοινaiς συνελεύσεσι καὶ ὑμνῳδίαις διαθρεῖν, μή πού τινες τῶν ἀδελφῶν τῆς ὑμνῳδίας ἀφέμεναι ἀλλήλαις διομιλῶσι καὶ τῆς πρὸς θεὸν ἐντεῦξεως κατολιγωροῦσαι ἔτέρα τῇ ἔτέρᾳ συντυγχάνωσιν, ἐν τε ταῖς κοινaiς πρὸς ἑστίασιν συνελεύσεσιν ταύτας ἐπισκοπεῖν, ὡς ἐν τῇ πρεπούσῃ μοναχaiς διαμείνωσιν ἡσυχίᾳ καὶ κοσμιότητι, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν ταῖς ὅλαις ἀναστροφaiς τε τούτων καὶ διαγωγaiς ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτὰς ἐπιτηρεῖν, καὶν ἵδη τινὰς τούτων ἡ συγκαθημένας ἀλλήλαις ἡ ἀνόητα διομιλούσας ἡ καὶ καθ' ἑαυτὰς ἀπράκτους καὶ ἀργάς διαμενούσας, ἃς ὁ μέγας ἀπόστολος μηδὲ ἐσθίειν παρακελεύεται, ἡ ἀλλο τι ποιεύσας ἀπάθεον ἐπαγγέλματος μοναχικοῦ καὶ θεοφιλοῦς ἀλλότριον καὶ πνευματικῆς καταστάσεως, προσιέναι ταύταις ἡμέρως καὶ ἀδελφικῶς καὶ πρώτως καὶ ἀγαπητικῶς εἰσηγεῖσθαι τὰ δέοντα καὶ τὰ συμφέροντα νουθετεῖν παυσαμένας τῶν οὐδεμίαν δηγησιν ἐγόντων ψιθυρισμῶν, μᾶλλον μὲν σὺν καὶ ψυχοβλαβῶν, εἰ καὶ μὴ δι' ἀλλο τι, καθόσον γοῦν τῆς πρὸς θεὸν ὄμιλίας τὰς χρωμένας ἀπάγουσι ταῖς εἰς τὸν θεὸν προσκνέχειν διξιολογίας καὶ τοῖς ἀδόμένοις προσερείδειν τὸν νοῦν, φεύγειν δὲ τὸν πάστης κακίας ἀρχηγόν, ἀργίαν, καὶ τὸν σοφὸν τὰ θεῖα μιμεῖσθαι Δαβὶδ „κατὰ μόνας εἰμὶ ἐγώ“ λέγοντα καὶ τοῖς ἰδίοις τόποις ἐφησυγάζειν ἡ εὐχὴ προσκειμένας ἡ ἐργόχειρον μεταχειρίζομένας πρὸς ἀνατροπὴν ἀκηδίας τῆς ὅλεθρίου, μελέτην τε τοῦ ὄρεικτοῦ θανάτου ἔχειν διηγεῖται καὶ μνήμην ἀκατάπαυστον τῆς φοβερωτάτης ἡμέρας τῆς κρίσεως. τῶν δὲ μοναχουσῶν περὶ τὸ ἐργόχειρον διαπονουσῶν μία τούτων, ἡ παρὰ τῆς ἡγουμένης ἐπιτρεπομένη, ἔσται ἀναγινώσκεσσα εἰς ἐπήκοον πασῶν τὰ ιερὰ καὶ σωτῆρια τῆς θείας γραφῆς λόγια.

Κεφ. κζ'. Περὶ τῶν ἐργοδοτριῶν. Καὶ ἐπὶ τῶν ἔργων δὲ ἡ καθηγουμένη δύο τινὰς τῶν μοναζουσῶν καταστῆσει, ὃς ἂν τῶν λοιπῶν προχρινῇ, δρειλούσας τὴν χρειώδη τῷ ἐργοχείρῳ τῶν μοναζουσῶν ὑλὴν λαμβάνειν μετὰ προσγράφου κατὰ καιρὸν ἀπὸ τοῦ δογείου καὶ ἐργοδοτεῖν ταύτην ταῖς ἐργαζομέναις προστάξει καὶ τῆς καθηγουμένης. αὐθίς τε εἰδήσει ταύτης παραλαμβάνειν τὰ ἐργοδοθέντα εἰργασμένα καὶ παραδιδόναι ταῖς εἰς τὸ δοχεῖον τοῦ βεστίου ἐνεργούσαις μετὰ προσγράφου, ὡς ἂν καὶ ταῦτα κατὰ τὴν τῆς ἥγουμένης ἔξοδιάζοντα πρόσταξιν.

Κεφ. κη'. Περὶ τῶν ἐν τῷ βεστίῳ δοχειαρίαι τοῦ βεστίου τῶν ἐνδυμάτων τῶν μοναζουσῶν (καὶ αὐταὶ γὰρ δοχειαρίαι δνομασθήσονται) δρειλουσι παραλαμβάνειν πάντα τὰ εἰς ἐγδυμενίαν τῶν μοναζουσῶν χρησιμεύειν δρειλούτα μετὰ προσγράφου καὶ ἔξοδιάζειν ταῦτα διὰ προστάξεως τῆς ἥγουμένης, ἔνθα ὃν αὐτὴ βούληται. αἱ αὐταὶ δὲ παραλήφονται καὶ τὰ λοιπὰ πάντα τὰ εἰς ὑπηρεσίαν τῶν μοναζουσῶν, ἥγουν σαγία, πηλωτά, ἐφαπλώματα τὰ εἰς τὸ λουτρὸν χρειώδη καὶ ἀπλῶς πάντα καὶ ἔξοδιάσσουσιν, ἔνθα ἂν ἡ καθηγουμένη προστάξῃ προσγραφὰς καὶ τῆς ἔξόδου τούτων ποιούμεναι καὶ λογαριαζόμεναι παρ' αὐτῆς.

Κεφ. κθ'. Περὶ τῆς πυλωροῦ. Ἀλλὰ καὶ τὴν τὰς κλεῖς τοῦ πυλῶνος κατέχειν δρειλουσαν, τὴν καὶ πυλωρὸν δνομάζομεν, ἡ καθηγουμένη δρειλει προχειρίζεσθαι, τῇ καὶ φροντὶς ἔσται τοῦ μηδόλως γνώμης ἀτερ τῆς ἥγουμένης τὸν πυλῶνα ἀνοίγεσθαι, μήτε μὴν εἰσιέναι τῇ ἔξιέναι τινὰς εἰς τὸ μοναστήριον ἀνευ εἰδῆσεως τῆς καθηγουμένης· διὰ γὰρ τοῦτο καὶ τὸ περὶ τούτων κεφάλαιον τὸ διαλαμβάνον, πῶς καὶ πότε καὶ τίνες τῶν παραβαλλόντων ταῖς μοναχαῖς ἐντυχάνειν δρειλουσι, μεταγραφὲν ἐγχειρισθήσεται αὐτῇ, ὡς ἂν εἰδῆσιν τῶν τοῦ τυπικοῦ φημάτων ἔχουσα, ὑπομιμνήσκῃ τὴν καθηγουμένην καὶ προστάξει αὐτῆς αἱ ἐντεύξεις γίνωνται κατὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ δύναμιν. γραῦς μέντοι δρειλει εἶναι τῇ εἰς ταύτην τὴν διακονίαν προβαλλομένη καὶ βίου σεμνοῦ καὶ μεμαρτυρημένη παρὰ πάστης τῆς ἀδελφότητος, τῇτις καὶ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν τὰς κλεῖς εἰσκομίζουσα ἔσται τῇ καθηγουμένῃ. καὶ οὐδὲ αὐτὴ τοὺς ἐπὶ θέαν αὐτῆς ἀριγμένους συγγενεῖς δύψεται ἀνευ πρετοπῆς τῆς ἥγουμένης, ἐπιτροπῇ δὲ ταύτης θεάσεται αὐτούς, καθὼς ἂν ἐπιτραπείη. διηγεικῶς μέντοι προσμένειν αὐτὴν ἐν τῷ πυλῶνι οὐ βούλεται τῇ βασιλείᾳ μου, ἀλλὰ καθῆσθαι καὶ αὐτὴν ἐν τῷ ἀφορισμένῳ οἰκίσκῳ μετὰ τῆς ἀδελφότητος διορίζεται, εἴ τις δὲ χρεία γένηται παραβαλλειν ταύτην ἐν τῷ πυλῶνι ἀναδιδαχθεῖσαν διὰ τοῦ κώδωνος, δτι καλοῖτο πρὸς τὸν πυλῶνα, προστάξει τῆς καθηγουμένης ἀπελεύσεται καὶ τὴν διακονίαν, ὅποια ἔστι, πληρώσασα, εἰσελεύσεται αὐθίς καὶ συγκαθεισθήσεται ταῖς λοιπαῖς.

Κεφ. λ. Περὶ τοῦ πόσον χρόνον δεῖ περιμένειν ἐν τῇ τῇ γε ἔξωθεν εἰσιοῦσαν καὶ μέλλουσαν ἀποκείρεσθαι. Αἱ γε μὴν ἀποκείρεσθαι μέλλουσαι καὶ τὸν ὥρισμένον τῶν μοναχῶν ἀναπληροῦν ἀριθμόν, εἰ μὲν βούλονται τὰς τρίχας ἀποθέμεναι τὸ τῆς ὑποταγῆς ἴμάτιον καὶ τὸν μανδύαν μόνον ἐπενδύσασθαι, περιμενοῦσι τὸν ἔξαμηνταίον καιρόν. εἰ δέ γε συνήθεις τινὲς καὶ τῶν ἀξιολογωτέρων τυγχάνοιεν, ὡς αὐταὶ τε ἐπιγινώσκεσθαι, δποῖαι τὸν βίον εἰσὶ καὶ τὴν τοῦ μοναστηρίου διαγωγὴν καὶ κατάστασιν μηδαμῶς ἀγνοεῖν, ὅτε κρινεῖ τῇ ἡγουμένῃ συμφέρον εἶναι κατὰ τὸν τύπον ἀποκαρῆσονται. αἱ δὲ βουλόμεναι τὸ ἄγιον σύγκριτον ἐπενδύσασθαι, εἰ μὲν εἰεντοῦνται εὐλαβεῖς καὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν κοσμικῷ διαγόνουσαι σχήματι, οὐδὲν αὐταὶ περιμενοῦσι τὸν τῆς δοκιμασίας καιρὸν, τουτέστι τὴν τριετίαν, τὴν οἱ ἄγιοι πατέρες εἰς πεῖραν καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἀλλως ἐχούσαις κατὰ τὸν βίον κανονικῶς ἀφωρίσαντο, ἀλλ' ἀρχέσει ταῦταις εἰς ἀπόπειραν παντελῇ καὶ δέ ἔξαμηντος χρόνος καὶ τὸ τηνικαῦτα τεύχονται τοῦ ἀφετοῦ, καθὼς καὶ τοῖς ἄγιοις πατράσι διηγόρευται. εἰ δὲ τῶν ἀγνοουσῶν τε καὶ ἀγνοουμένων τυγχάνοιεν, ἕβδομαδα μίαν ἡμερῶν τῇ μονῇ περιμείνασαι περιβαλοῦνται τὰ μοναχικὰ περιβόλαια καὶ ὑπηρετεῖν ἐν ταῖς κατὰ δύναμιν διακονίαις ἐπιτελτόμεναι προσκρτερήσουσι τῇ μονῇ τριετίαν τοῦ μεγάλου καὶ ἀγγελικοῦ σύγκριτος μὴ κατατίσιούμεναι, πρὶν δὲν δὲ τῆς τριετίας χρόνος αὐταῖς ἀφεθῇ εἰς πεῖραν καὶ δοκίμους αὐτὰς καὶ ἀξίας τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ· τούτον γάρ τὸν καιρὸν κρατεῖν καὶ αἱ ἐπὶ ταῦταις κείμεναι διατάξεις ὠρίσαντο, πλὴν εἰ μὴ πού τις βαρεῖα περιπεπούσα νόσος τὸν χρόνον ἀναγκάσσοι συσταλῆναι τῆς δοκιμασίας.

Κεφ. λα'. Περὶ τοῦ τίνας δεῖ ἀποστέλλεσθαι εἰς τὴν τῶν κτημάτων τῆς μονῆς πρόνοιαν. Οἱ δέ γε ἀποστελλόμενοι εἰς τὴν τῶν κτημάτων τῆς μονῆς πρόνοιαν μὴ διὰ συγγένειαν τῇ οἰκειότητα τῇ, ἐτέρων τινὰ τοιαύτην αἰτίαν προτιμάσθωσαν, ἀλλὰ πολλὴν φροντίδα τιθέσθωσαν τῇ τε καθηγουμένῃ καὶ ὁ κατὰ καιροὺς οἰκονόμος εὑρίσκειν ἀνθρώπους εὐսπολήπτους καὶ διηγαρκεῖς, ἀναπαύοντας μὲν καὶ τοὺς ἐν τοῖς κτήμασι καὶ μηδενὸς νοσφιζομένους τῶν τῆς μονῆς ἀνηκόντων, πεῖράν τε ἔχοντας εἰς τὰ γεωργικά. τῆς δὲ τούτων ἀποστολῆς τῇ καθηγουμένῃ ξέει τὴν ἔξουσίαν, ὡσαύτως καὶ τῆς διαδοχῆς, ὅτε εὑρεθεῖεν¹⁾ τῆς ὀρθότητος ἐκτραπέντες, οὓς διφεύλει διοίκονόμος ἐφορᾶν, ὅτε παρὰ τῆς ἡγουμένης πεμφθείη τοὺς συγκλεισμοὺς ἐποπτεύσων καὶ τοὺς ἐπισκεπτίτας λογαριάσων καὶ πάντα δεῖντας οἰκονομήσων.

¹⁾ εὑρεθεῖεν C. corr. M.

Κεφ. λβ'. Ήερὶ ἀκολουθίας πρώτης, τρίτης τε καὶ ἕκτης ὥρας. Ἀλλὰ μέχρι τούτου περὶ τούτων διαιλεγθέντες, φέρε, περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς λοιπὸν ἀκολουθίας διαιληψόμεθα. καὶ ἵνα γε ἀπὸ φωτὸς ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμερινῆς ὥρας. τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα, τὸν θεὸν κατὰ τοῦτο μιμούμενοι, τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως ἀπὸ τῆς τοῦ φωτὸς δημιουργίας ἀρξάμενον. μετὰ τοίνυν τὴν συμπλήρωσιν τῆς δρυμινῆς διδοκολογίας δεῖ συνάπτειν ἡμᾶς τὴν πρώτην ὥραν κατὰ τὸ συνειθισμένον καὶ ἐπὶ τῷ τέλει ταύτης λέγεσθαι τὴν εὐχὴν ταῦτην· „δὲ ἐν παντὶ καὶ ϕῶ καὶ πάσῃ ὥρᾳ.“ καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν γίνεσθαι τὰς συνήθεις γονοκλισίας ταῖς μὲν δυνατωτέρας ἀπὸ γῆς ἀνευ προσευχαδίου, ταῖς ἀσθενεστέραις δὲ καὶ μετά τίνος ὑποστηρίγματος ταπεινοῦ καὶ βοηθήματος. ἔστι δὲ ἡ γονοκλισία μετάνοιαι δεκαπέντε, ὡν αἱ μὲν πρῶται τρεῖς ὀφειλουσι γίνεσθαι σχολαιότερον καὶ οἵον βραδύτερον ἐν τῇ συστάσει καὶ τῇ τῶν γονάτων κλίσει, ὅστε δύνασθαι ἐκάστην ὑμῶν ἐστῶσαν μὲν καὶ τὰς χεῖρας ἐκτεταμένας ἔχουσαν λέγειν καθεκάστην ἐκ τρίτου τό· „δὲ θεὸς ἱλάσθητί μοι τῇ ἀμαρτωλῷ.“ εἰτα κλίνασαν τὰ γόνατα καὶ τὴν κεφαλὴν ἕως γῆς τρίτον λέγειν δμοίως τό· „ἡμαρτόν σοι, κύριε, συγχώρησόν μοι.“ καὶ τὰς μὲν τρεῖς γονοκλισίας οὔτως ὑμῖν ποιητέον, τὰς δὲ λοιπὰς δώδεκα συντομώτερον, ὡς ἐφάπαξ λέγειν ἐκάστην ἐν τῇ τῶν γονάτων κλίσει καὶ τῇ στάσει ἀπαξ τὰ προειρημένα τῆς ἰκετείας ῥήματα. ποιησεσθε τάς τε τῶν γονάτων κλίσεις καὶ τὰς ἀνανεύσεις οὐχ δτε δοκεῖ ἐκάστη, ἀτάκτως καὶ ἀλληλως, ἀλλ' ὡς ἐν σῶμα, δμα μὲν κλινόμεναι, δμα δὲ ἀνιστάμεναι καὶ δδηγῷ χρώμεναι ἀμφοτέρων τῇ ἐκκλησιαρχίσῃ πρὸ τοῦ ἀγίου βῆματος ἐστῶσῃ καὶ τῇ κλίσει μὲν τὴν κλίσιν ὑποδεικνύσῃ, τῇ ἀνανεύσει δὲ τὴν ἀνάνευσιν. ἀλλ' αὕτη μὲν [ἡ] ἀκολουθία [τῆς]¹⁾ ἡμέρας, ἐν ᾧ ἀντὶ τοῦ „θεὸς κύριος“, „ἀλληλούια“ ψάλλεται. εἰ μέντοι ἀκολουθίαν ἔχει ἡ ἡμέρα καὶ ἀπολυτίκιον καὶ τό· „θεὸς κύριος“ ψάλλεται, αἱ μὲν τρεῖς πρῶται γονοκλισίαι τελεσθήσονται μετὰ τῶν τῆς ἰκετείας ῥημάτων, καθὼς προείρηται, αἱ δώδεκα δὲ σχολάσσουσι καὶ οὐδαμῶς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν τελεσθήσονται, μετὰ μέντοι τὰς τρεῖς βραδυτέρας γονοκλισίας ἐκφωνήσετε ἐκτεταμέναις ταῖς χερσὶ τό· „δὲ θεὸς δ πραιώγιος, ὁ πάσης ἱτίσεως δημιουργός.“ καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἀνάγνωσις ὑμῖν προτεθήσεται ἡ κατήχησις, μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ποιήσετε τὸ τετυπωμένον ὑπὲρ ἡμῶν τρισάγιον. καὶ ἕως μὲν ὁ θεὸς ἐθέλει με ζῆν, ἵνα λέγητε τροπάρια ταῦτα· „ἐλέγησον ἡμᾶς, κύριε, ἐλέγησον ἡμᾶς, δόξα, ἐλπὶς τοῦ κόσμου ἀγαθή· καὶ νῦν, οὐδεὶς προστρέψων ἐπὶ σοι.“ τελευτησάσης δέ μου ἵνα λέγηται τροπάρια ἀνα-

1) ἡ — τῆς supplēvimus.

παύσιμα· „μνήσθητε, κύριε, ώς ἀγαθός, τῆς διούλης σου, θόξα, ἀνάπτυσσον, σωτήρ
ἡμῶν· καὶ νῦν. οὐδεὶς προστρέχων ἐπί σοι. ἡ καταφυγὴ καὶ δύναμις.“ καὶ ἐπὶ^{ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΙΛΟΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ}
τούτοις τό· „κύριε, ἐλέησον“! ε'. εἴτα καὶ τὴν εὐχὴν ἐπισυνάψετε ταύτην. „ὅ
ἀποστέλλων τὸ φῶς·“ πάσας μέντοι τὰς εὐχὰς γερσὶν ἀνατεταμέναις εὔξεσθε.
τελειωθείσης δὲ τῆς δηλωθείσης εὐχῆς καὶ τοῦ ἴερέως τὴν συνήθη ἐπειπόντος
εὐχὴν ὑμεῖς μὲν πᾶσαι ἐπὶ πρόσωπον εἰς γῆν πεσεῖσθε, ή δὲ προεστῶσα παντὸς
ἀρχηγὸς ὑμῖν γινομένη ἀγαθοῦ, οὗτῳ πως ἐρεῖ· „εὔξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀδελφαί, τῷ
κυρίῳ, ἵνα ἔσθιω ἔχ τῶν παθῶν καὶ τῶν σκανδάλων τοῦ πονηροῦ.“ καὶ ὑμεῖς
ἀποχρίνεσθε „ὅ Θεὸς σώσαι σέ, τιμία μῆτερ, εὔξαι καὶ σὺ ὑπὲρ ἡμῶν, ἀγία μῆτερ,
ἵνα ἔσθιωμεν ἔχ τῶν παθῶν καὶ τῶν σκανδάλων τοῦ πονηροῦ.“ εἴτα πάλιν
ἔχειν ἐπευχομένη ἐρεῖ· „ὅ Θεὸς δι' εὐχῶν τῶν πατέρων ἡμῶν σώσαι πάσας
ἡμᾶς.“ καὶ οὕτως ἀναστᾶσαι. πορεύεσθε εἰς τὰ κοινὸν τῆς συνδιαγωγῆς οἶκημα,
κάκεῖσε γενόμεναι πάσης ἀφέξεσθαι ματαίας ἀπασχολίας, ἀνθέξεσθε δὲ πᾶσαι τῶν
ἔργοχείρων ὑμῶν, μιᾶς τινος μέσον ὑμῶν καθημένης καὶ ἀναγινωσκούσης, ή τις
ἄν παρὰ τῆς ἡγουμένης προσταχθείη, καὶ διπέρ ἄν κελευσθείη, ή γὰρ ἀνάγνωσις
πάσας μὲν ἀποκωλύσει ματαίας καὶ ἀγωφελεῖς ή καὶ βλαπτικὰς συντυχίας, με-
γάλην δὲ προξενήσει τὴν ὠφέλειαν ταῖς προσέχειν αὐτῇ βουλομέναις.

Κεφ. λγ'. Περὶ τῶν μεσωρίων τῆς πρώτης, τρίτης τε καὶ ἔκτης
ώρας, τῶν τυπικῶν, τῆς Ἱερᾶς λειτουργίας καὶ τῆς ἀγίας μεταλήψεως.
Καταλαμβανούσης δὲ τῆς προσηκούσης ὥρας χρουσθήσεται τὸ ξύλον, κάκεῖσε
ψαλεῖτε τὰ μεσώρια τῆς πρώτης, τὴν τε τρίτην καὶ ἔκτην ὥραν μετὰ τῶν μεσω-
ρίων, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν μετανοιῶν, ἔνθα ἂν ἡ καθηγουμένη βουληθῇ, εἴτε ἐν τῷ
κοιμητηρίῳ, εἴτε ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας ἔξωνάρθρῳ¹⁾). Ψαλεῖτε δὲ καὶ τὰ τυπικὰ
ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας νάρθηκι, διτε μέντοι γίνεται ἀγρυπνία, οὐ ποιήσετε μετάνοιαν
ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀγρυπνίας κόπον, οὔτε κατὰ τὸ δωδεκα-
ἡμερον, οὔτε κατὰ τὴν δληγή πεντακοστήν, οὔτε μὴν κατὰ τὰς μεθεόρτους ἐννέα
ἡμέρας τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, τῆς μεταμορφώσεως τοῦ σωτῆρός
μου Χριστοῦ, οὐκ ἐν αὐταῖς ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις τῶν ἐνδόξων καὶ πανευφῆμων
δώδεκα ἀποστόλων, οὐ κατὰ πᾶν σάββατον. ή γε μὴν Ἱερὰ καὶ θεία λειτουργία
ἐκτελεῖσθαι διφεῖλει καθ' ἑκάστην τετράδα, παρασκευήν, σάββατον καὶ κυριακήν
καὶ κατὰ τὰς ἑορτάς. ἐν μέντοι γε ταῖς τεσσαρακοσταῖς γίνεσθαι διφεῖλει, καθὼς
περιέχει τὸ συναξάριον. εἰσηγούματε δὲ ὑμῖν, ἀδελφαί, τῆς θείας τελουμένης
ἱερουργίας προσεκτικωτέρας ἔαυτὰς ἔαυτῶν γίνεσθαι καὶ φόβου καὶ φρίκης μεστὰς

¹⁾) ἔξωνάρθηκι et inferius ἄρθηκι Μ.

παρεστᾶναι· θειότερα γάρ καὶ φρικωδέστερα καὶ φοβερώτερα τὰ ἐν ταύτῃ τελούμενα τῇ πάντα λόγον καὶ νοῦν ὑπερβαινούσῃ πανυπερτίμῳ ἵερουργήσει τοῦ παναχράντου σώματος καὶ αἷματος Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἐν ᾧ μᾶλιστα προσεκτέον καὶ πάντα λογισμὸν ῥυπαρὸν ἀποδιωκτέον καὶ μόνον λογιστέον τὸ τελούμενον Θεῖον ὑπὲρ κατάληψιν μέγα καὶ φοβερὸν μυστήριον. οὕτω τε τῶν θείων ἀγιασμάτων μεταληπτέον τὰς δσαις ἄρα καὶ μεταλαμβάνειν συγχεχώρηται. ἐπειδὴ οὖν ἣ τῶν ἀγιασμάτων μεταληψίς ψυχῆς ἐστι φωτισμὸς τοῖς ἐγγὺς τῆς ἀξίας, δὲ ἀναξίως μεταλαμβάνων κρίμα ἔαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, καθὼς φησιν δὲ Θεῖος ἀπόστολος. συνεχέστερον μὲν βουλόμεθα τούτων μεταλαμβάνειν ὅμας, ὅμας τὴν ἐπὶ τῇ θείᾳ μεταληψίᾳ διάκρισιν τῷ πνευματικῷ ἡμῶν πατρὶ ἀνατίθεαμεν, εἰδῆσει καὶ τῆς καθηγουμένης, ἀκοινώνητον δέ τινα ἔαυτὴν ἡγεῖσθαι ἄνευ τῆς ἔκείνου εἰδήσεως οὐκ ἐπανιετόν. κατάκριτος δὲ ἔσται ἡ τοῦτο ποιοῦσα, ὡς ἕδιον ἐκπληροῦσα θέλημα. τὰς μέντοι μεταλαμβάνειν διφειλούσας ἐνδεχόμενόν ἐστι τὴν ἐπὶ τῇ ἀγίᾳ μεταληψίᾳ ἀκολουθίαν ψάλλειν, κοινήν τε κοινῶς τὴν γονυκλισίαν ἀλλήλαις ποιοῦσας διδόναι συγχώρησιν καὶ οὕτως τῶν ζωοποιῶν μεταλαμβάνειν ἀγιασμῶν.

Κεφ. λδ'. Περὶ τοῦ πόσους ἄρτους δεῖ προσφέρεσθαι καθ' ἑκάστην λειτουργίαν καὶ ὑπὲρ τίνων. Καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐπτὰ ἄρτοι προσενεχθήσονται, εἰς δεσποτικῶς, ἔτερος τῆς Κεχαριτωμένης ἡμῶν δεσποίνης καὶ θεοτόκου, ἔτερος τοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἀγίου, ἀλλος ὑπὲρ λύτρου καὶ ἀφέσεως τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ τε κρατίστου μου βασιλέως καὶ ἐμοῦ, ἔτερος ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων μοναχῶν, ἀλλος ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων γονέων καὶ λοιπῶν συγγενῶν ἡμῶν καὶ ἔτερος ὑπὲρ τῶν ζώντων παΐδων καὶ γαμβρῶν καὶ λοιπῶν συγγενῶν ἡμῶν, καὶ μετὰ θάνατον δὲ ἡμῶν ἴδιαζόντως δὲ ῥηθεὶς ἄρτος ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν ἡμετέρων προσενηχθήσεται ἀμαρτιῶν καὶ οὕτως γενήσεται εἰς τὸ διηγεκές. εἰ δέ τις ἐξ ἀμφοτέρων ἡμῶν προτελευτήσει τοῦ ἑνός, δὲ μὲν εἰς ἄρτος πάλιν ἴδιαζόντως ὑπὲρ τοῦ ζῶντος προσκομισθήσεται, ἔτερος δὲ αὐθις ὑπὲρ τοῦ τελευτήσαντος προσαχθήσεται. μετὰ δὲ τὸν τοῦ ἐπιζήσαντος θάνατον εἰς πάλιν ὑπὲρ ἀμφοτέρων προσενεχθήσεται. καθ' ἔκαστον δὲ σάββατον καὶ σταυρία διφειλουσι προσκομίζεσθαι ὑπὲρ τῶν προκεκοιμημένων γονέων καὶ παΐδων καὶ νυμφῶν ἡμῶν καὶ τῶν εἰς τὸ μετέπειτα κοιμηθησομένων ἐπὶ τοῖς τέσσαρσιν ἐν, οἵ καὶ διφειλουσιν ἐγγράφεσθαι ἐν τοῖς διπτύχοις καὶ μνημονεύεσθαι κατὰ τὸν τοῦ τυπικοῦ περιληψιν, ωσαύτως καὶ ὑπὲρ τῶν ζώντων καὶ ἀναγραφομένων ἐν τοῖς διπτύχοις καὶ τῷ τυπικῷ καὶ καθ' ἑκάστην κυριακὴν ἔτερα σταυρία ἐπίστης τοῖς κεκοιμημένοις προσκομισθήσονται.

Κεφ. λε'. Περὶ τῆς ἐννάτης ὥρας, ἐσπερινοῦ καὶ παννυχίδος. Οσαύτως καὶ τὰ τῆς ἐννάτης ὥρας μεσώρια ἐν τῷ κοιμητηρίῳ ὑμῶν φάλλεσθαι βουλόμεθα, τοῦ μικροῦ συμβόλου κρουομέγου, τὴν γε μὴν ἐννάτην ὥραν φάλλειν ὑμᾶς δεῖ, καθὼς καὶ τὰς προδιαληφθείσας ὥρας, μετά τε τῶν μεσωρίων αὐτῆς καὶ τῶν μετανοιῶν, τοῦ σημαντήρος πάσας συγκαλοῦντος, ως ἔθιος. καὶ ὁ ἐσπερινὸς δὲ ὑμνος κατὰ τὴν τοῦ συναξάριου ὑμῖν τελούμενος ἔσται περίληψιν καὶ συναπτῶς ἡ παννυχίς. ἐπεὶ δὲ σήμερον ἐν τῇ παννυχίδι ἐξ τροπάρια καθ' ἐκάστην ὥδην φάλλονται, μετὰ τὴν ἡμῶν πρὸς κύριον ἐκδημίαν τὰ μὲν τέσσαρα δφείλουσι φάλλεσθαι κατὰ τὸ συναξάριον, τὰ δὲ δύο εἶναι γεκρώσιμα.

Κεφ. λς'. Περὶ τῶν ἀποδείπνων. Η δέ γε τῶν ἀποδείπνων ἀχολουθία μετὰ τὸ δεῖπνον ὑμῖν τελεσθήσεται ἐν τῷ τῆς ἐκκλησίας ἔξωνάρθηκι¹⁾, ἐν ᾧ καὶ τὰ γόνατα κλιτέον ὑμῖν, εἰ μή γε τό· „Θεὸς κύριος“ φάλλοιτο.

Κεφ. λζ'. Περὶ τῆς νυκτερινῆς ἀχολουθίας. Καὶ μετὰ τὴν τῶν ἀποδείπνων συμπλήρωσιν τοῦ Ἱερέως τὴν συνήθη ἐπειπόντος εὐχὴν ὑμεῖς μὲν ἐπὶ πρόσωπον εἰς γῆν πεσεῖσθε προσέχουσαι τῇ καθηγουμένῃ, ἐκείνης δὲ πρὸς ὑμᾶς εἰπούσης· „συγχωρήσατέ μοι ἐν κυρίῳ, ἀδελφαί· ήμαρτον γάρ καὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ κατὰ διάνοιαν.“ κάκείνης ἐπευξαμένης ὑμῖν καὶ εἰπούσης· „Ο Θεὸς δι' εὐγῶν τῶν πατέρων ἡμῶν συγχωρήσαι πάσαις ἡμῖν.“ οὕτως ἀπάρξασθε τῆς νυκτερινῆς ἀχολουθίας κατὰ τὸν τύπον εἰς τὸ κοιμητήριον ἀφικόμεναι, εἴτε ἐντὸς τοῦ κοιμητηρίου, εἴτε ἐκτὸς ἐκτελεῖν ταύτην δφείλουσαι, καθὼς ἂν ὅ τε καιρὸς ἀπαιτοίη καὶ ἡ καθηγουμένη βούλοιτο, τὴν ἐκπληρώσασαι πλήρεις εὐφροσύνης πνευματικῆς εἰς ὑπονοματικῆς τραπέζησεσθαι.

Κεφ. λη'. Περὶ τῆς μεσονυκτίου ἀχολουθίας. Ἐν καιρῷ δὲ προσήκοντι τῆς τελούσης τὴν τῆς ἐκκλησιαργίας διακονίαν μετάνοιαν τῇ καθηγουμένῃ βαλλούσης καὶ τὸ ξύλον κρουσάσης τὴν μεσονυκτίον ἀχολουθίαν ἐν τῷ νάρθηκι²⁾ τῆς ἐκκλησίας παραγενόμεναι ἐκτελέσετε, οὐδὲ αὐτῆς τῆς διεπνισάσης ὑμᾶς ἀπολιμπανομένης, ἀλλ' ἄμα τε σὺν ὑμῖν φαλλούσης καὶ τὰς³⁾ τοῦ ναοῦ φωταγωγούς ἀναπτούσης. τῆς δὲ μεσονυκτίου ὑμνῳδίας ὑμῖν τελεισθείσης κρουσθήσεται τὸ μέγα σημαντήριον, προσέτι δὲ καὶ τὸ γαλκωῦν. καὶ οὕτως ἀπάρξεσθε τῆς δρθρινῆς ἀχολουθίας, ἣς ἡ ἔναρξις ἐφεξῆς εἰρήσεται.

Κεφ. λθ'. Περὶ ἐνάρξεως δρθρού. Μετὰ δὲ τὸ κρουσθῆναι τὸ γαλκωῦν σημαντήριον ὁ Ἱερεὺς εὐλογήσει τὸν θεόν, τὸν τύπον τοῦ τιμίου σταυροῦ ἔμπροσθεν τῆς σύγκλιτης τραπέζης τῷ θυμιατηρίῳ τυπῶν. εἶτα ἄμα τῇ τοῦ θεοῦ αἰνέσει τρισσάρειον

¹⁾ ἔξωάρθηκι Μ. ²⁾ ἄρθηκι Μ.

γενομένου παρ' ὑμῶν τὸν ἐννεακαιδένατον καὶ εἰκοστὸν ψαλμὸν ἀσεσθε μετὰ τῶν συνήθων τροπαρίων καὶ τοῦ „κύριε ἐλέησον“, ὃς οἶόν τε μετὰ ἴσοτητος καὶ προσοχῆς. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔσονται ψαλλόμενα παρ' ὑμῶν, ἕστ' ἀν δικαιοστός μου βασιλεὺς ἐν τοῖς ζῶσιν ἦ (εἴη δὲ ἐπιμήκιστον, ὁ κύριε καὶ θεοτόχε). ἐπειδὴν δὲ τῆς τῆδε μεταστῆ, ψαλμοὶ μὲν ὑμῖν ἀδόμενοι ἔσονται τό· „κύριος ποιμανεῖ με“ καὶ τό· „σοὶ πρέπει ὑμνος, ὁ θεὸς ἐν Σιών.“ τροπάρια δὲ καὶ αὐτὰ ἀναπαύσιμα· „μνήσθητι, κύριε, ἀνάπαυσον, σωτὴρ ἡμῶν, δόξα, καὶ νῦν.“ μετὰ δὲ τὸ τελεσθῆναι τὸ τρισάγιον ἡ ἐκκλησιάρχισσα τοῦ ἔξαψάλμου ἀπάρξεται σχολαίως τε καὶ προσεκτικῶς ἀδουσα αὐτὸ καὶ ἡσύχῳ ὑπάδουσα τῇ φωνῇ, ἵν' ἔχοιεν ἀκολουθεῖν αὐτῇ αἱ λοιπαὶ ἀπροσχόπως καὶ ἀπλανῶς καὶ διεξιέναι καθ' ἑαυτὰς τὰ ρήματα τῶν ψαλμῶν, οὗτω τε μετὰ τὴν τοῦ ἔξαψάλμου ἐκπλήρωσιν ἡ πᾶσα τοῦ ὅρθρου ἀκολουθία τελεσθῆται κατὰ τὴν τοῦ συναξαρίου περίληψιν. διπέρ δὴ συναξάριον καὶ περὶ τῆς τῶν ἀγίων νηστειῶν ἀκολουθίας ἀκριβέστατα ὑμῖν ὑποθήσει. καθὸ καὶ διαπραχτέον τά τε ἀλλα ὑμῖν καὶ δὴ καὶ τὰς ἀγρυπνίας ἐν πάσῃ κυριακῇ [καὶ] δεσποτικῇ ἑορτῇ καὶ [ἐν ταῖς]¹⁾ τῶν λοιπῶν ἀγίων μνήμαις, ἃς διέξεισι τὸ συναξάριον. πλὴν ἐνταῦθα συγκαταβαίνουσα ἡ βασιλεία μου τῇ ἀσθενείᾳ ὑμῶν καὶ περὶ τῶν ἀγρυπνιῶν συμπαθέστερόν τε ἐπιγενόηκε· βούλομαι γάρ καὶ διορίζομαι, τὰς μὲν ἐπὶ ταῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς τοῦ κυρίου καὶ θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν καὶ τῆς πανάγνου δεσποίνης καὶ θεοτόκου τελεῖσθαι μελλούσας ἀγρυπνίας πάσας ὄλονυκτίους γίνεσθαι καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ μεγάλου κανόνος καὶ τὴν τῶν ἀγίων παθῶν, ἔτι γε μὴν καὶ τὴν τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ καὶ τὴν τῶν ἀγίων καὶ κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, τὰς δέ γε ἐπὶ τῶν κυριακῶν ἡμερῶν, εἰ μή που ταύταις καὶ τῶν δεσποτικῶν μία συνδράμη ἑορτῶν, θέρους μὲν τρίτης ὥρας, χειμῶνος δὲ τετάρτης ἀρχομένης ἐκτελεῖν. εἰ δέ που τύχοι δύο ἐν μιᾷ ἑβδομάδι συνδραμεῖν ἀγρυπνίας, μίαν μὲν δεσποτικῆς τινος ἑορτῆς, ἐτέραν δὲ τῶν ἐν ταῖς κυριακαῖς τετυπωμένων, τὴν μὲν οὖν δεσποτικὴν, εἴτε δὴ προηγήσεται, εἴτε καὶ μή, ὄλονυκτιον γίνεσθαι ἐντελλόμεθα, τὴν δὲ τῆς κυριακῆς ἔκτης ὥρας ἀρχομένης, ἵν' οὗτω μικρὸν ἀναπαυσάμεναι προθυμότεραι τοῖς ἔμπροσθεν γίνοισθε, καὶ ἐπὶ τῷ ὅρθρῳ δὲ τῆς μετὰ τὴν ὄλονυκτιον ἀγρυπνίαν ἡμέρας βραδύτερον ὑμᾶς τοῦ συνήθους, ώσεὶ μίαν ὥραν ἔξανιστασθαι ἡ βασιλεία μου βούλεται καὶ δρθίζειν, ἵνα τὰ σώματα ὑμῶν ἀπὸ τοῦ κόπου ἀγαπτηθέντα εἰς τὴν οἰκείαν αὐθις ἀποκαταστῶσιν ἰσχύν.

¹⁾ Supplevimus.

Κεφ. μ'. Περὶ τῆς εἰς τὴν τράπεζαν κλήσεως καὶ τῆς ἐν αὐτῇ διαγωγῆς. Ἐπειδὴ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τὰ δοκοῦντα διείληπται, δεῖ λοιπὸν εἰπεῖν καὶ περὶ τῆς ἑστιάσεως τῶν μοναχουσῶν. πληρωθείσης τοίνυν τῆς ἱερᾶς καὶ θείας λειτουργίας ἐν τῷ νάρθηκι¹⁾ προσμένειν ὁ φειλουσιν ἐκδεχόμεναι τὴν διὰ τοῦ συνήθους ἔνδιου πρόσκλησιν ἐπὶ τὴν κοινὴν τράπεζαν, τοῦ ἔνδιου δὲ χρουσθέντος συγεξιέναι τῇ ἐκκλησιαρχίσσῃ, προσκυνεῖν δὲ τῇ προεστώσῃ καὶ οὕτῳ τοῦ συνήθους ἀρξαμένας ψαλμοῦ ἡρεμαίᾳ καὶ καθηκούσῃ τῇ φωνῇ, ἥγουν τοῦ „ψώσω σε, ὁ Θεός μου, ὁ βασιλεὺς μου“, ἡρέμα βαδίζειν ἐπὶ τὴν τράπεζαν καὶ τὸν ψαλμὸν πληρωσάσας καθέζεσθαι εὐτάκτως, καθὼς ἂν ἡ καθηγουμένη ταξῆ καὶ τὰ τῆς καθέδρας αὐτῶν. οὕτω τε τῶν παρατιθεμένων εὐχαρίστως μεταλαμβάνειν, γινομένης συγήθως ἀναγνώσεως, χωρὶς θορύβου καὶ ταραχῆς, μόνης τῆς προεστώστης, εἴ τι βούλοιτο, φθεγγομένης καὶ αὐτῆς ἡρεμαίως καὶ τῆς ἀποχρίνεσθαι πρὸς αὐτὴν διειλούστης ἡρεμαιοτέρᾳ τῇ φωνῇ χρωμένης καὶ δλίγοις ὡς οἶδον τε καὶ συγτεταγμένοις τοῖς ῥήμασιν. ὡς ἂν ἄκρας ἡσυχίας οὖσης ἐν τῇ τραπέζῃ μόνῃ προσέχητε τῇ ἀναγνώσει καὶ ταύτῃ μὲν τὰς ψυχὰς εὐφραίνητε καὶ πιαιάνητε, τοῖς δὲ παρατιθεμένοις τὰ σώματα τρέφητε.

Κεφ. μα'. Περὶ τοῦ ἐάν τις ἐν τῇ ἑστιάσει ἀτακτῇ. Ἐὰν δέ τις ἐν τῷ ἑστιάσθαι ὑμᾶς ταράσσουσα φαίνοιτο καὶ ταρασσομένη, θορυβοῦσσα τε καὶ θορυβουμένη καὶ συγχέουσα τὴν ἀνάγωσιν ἀκαίροις καὶ ἀπρεπέσι ῥήμασι καὶ τὴν γαληνιαίαν τε καὶ ἡρεμαίαν ἀτάστασιν ἀφανίζουσα, κατασιγαζέσθω παρὰ τῆς τραπέζας ἡσύχῳ παραινέσθε τε καὶ νουθετήσει. καὶ πανομένη μὲν ἐάσθω, ἐπιμένουσα δὲ ἔξεγειρέσθω τῆς τραπέζης καὶ ἀκούσα δρισμῷ τῆς καθηγουμένης, ἥτις, εἰ βούλοιτο, καὶ τὸ τῆς ἀτροφίας ἐπιτίμιον αὐτῇ ἐπιθήσει ἢ καὶ ἀλλως, ὡς δοκεῖ, σωφρονίσει.

Κεφ. μβ'. Περὶ τοῦ ἐάν τις περὶ προκαθεδρίας ἀμφισβητῇ. Ἐὰν δὲ καὶ μέχρι τοσούτου ταῖς αὔραις τις ὑμῶν ῥιπισθείη τοῦ πονηροῦ, ὅστε δόξης ματαίας φροντίζειν καὶ προκαθεδρίας καὶ προβάλλεσθαι πρὸς τοῦτο ἢ χρονιωτέραν ἐν τῇ μονῇ διαγωγὴν ἢ ἀλλην ἐνέργειαν δποιανοῦν, ἐντέλλομαι ἐν κυρίῳ τὸν ἔσχατον αὐτῇ τόπον ἀποκληροῦν, καν μὲν διορθωθείη, τῷ θεῷ χάρις, εἰ δὲ ἀδιόρθωτος μάγοι, ἐκδιώκειν αὐτὴν ἀπὸ τῆς μονῆς, δπως μὴ καὶ ταῖς ἀλλαις τῆς τοιαύτης λύμης μεταδῷ.

Κεφ. μγ'. Περὶ τοῦ μὴ ζητεῖν τι παρ' ἀλλήλων. Ἐν μέντοι γε τῷ ἀριστᾶν ἀλλήλαις οὐδαμῶς μεταδώσετε οὔτε βρώματός τινος, οὔτε πόματος

¹⁾ ἄρθηκι Μ.

ἄχρι γοῦν καὶ ῥαιδίος τυχὸν μηρᾶς εἰς τὸ καταβόξαι τὸ κεραυθὲν ποτήριον καὶ ζέον πλέον τοῦ δέοντος, ἀλλ' ή δεσμένη τοιούτου τινὸς μετ' εὐλαβείας διὰ μᾶλιστα πολλῆς καὶ αεμνότητος παρὰ τῆς καθηγουμένης τὸ ἐνδέον ὀπίσθεται, καὶ μὲν τύχοι ταύτης ἐπικενούσσης κόμεῖται τὸ κελευσθέν. εἰ δὲ μή, συστελεῖ ἑαυτὴν καὶ καθεοθήσεται μετὰ σωπῆς, εὐχαριστοῦσα διὰ τὴν τοῦ θεοῦ ἐντολὴν. οὕτως οὖν ἔστιασθείσαι ἐγερθῆσεο διὰ τῆς τραπέζης καὶ τὴν τυπικὴν ἀπολουθίαν καὶ τὴν εὐχὴν ἐκπληρώσασαι· εἰς τὸ κοιμητήριον ἀπελεύσεοθε.

Κεφ. μδ'. Περὶ τοῦ ἀπαραίτητον εἶναι ταῖς ὑγιαινούσαις τὴν κοινὴν τράπεζαν καὶ περὶ νοσουσῶν. Ταῦτην δὲ τὴν κοινὴν εὐτρεπισθεῖσαν ὑμῖν τράπεζαν αἱ μὲν ὑγιαινούσαι ἀπροφάσιστον καὶ ἀπαραίτητον ἔξετε. καὶ οὐδεμία ἔσται πρόφασις ἕκαντη πρὸς παραίτησιν τῆς εἰς τὸ κοινὸν ἔστιαστόριον συ-ελεύσεως. αἱ ἀσθενοῦσαι δὲ ἰσχυρῶς καὶ οὕτως, ὅστε μὴ δύνασθαι τῆς κλίνης ἔξανιστασθαι τὴν ἀταράχως ὑπογούν, ἀλλ' ἐνοχλοῦσαι καὶ ἐνοχλούμεναι, κατὰ γνώμην τῆς καθηγουμένης ἐν ἴδιαις ἀλλίᾳ τεύχονται ἀναπαύσεως καὶ θεραπείας ἐπι-μελεοτέρας. φροντιστεῖ δὲ τὴν καθηγουμένη καὶ τῶν νοσουσῶν ἐπιμελέστερον, ὡς οὐείων μελῶν, καὶ παρέξει ταύταις τὰ κατάλληλα πρὸς διατροφὴν, πρόνοιάν τε ποιήσεται καὶ τῆς ἀλλης αὐτῶν ἀναπαύσεως.

Κεφ. με'. Περὶ τοῦ καὶ δευτέραν γίνεσθαι: ἔστιασιν. Τοίνυν μετὰ τὸ τὰς μοναχὰς ἀναστῆναι τῆς τραπέζης ἔστιασις δευτέρα γινέσθω ἀρτῶν παρα-τιθεμένων καὶ βρωμάτων, δσαὶ ἐν τῇ πρώτῃ παρατέθειται τραπέζη, καὶ ἔστιασθωσαν αἱ διασκονήσασαι. μὴ ἔξεστω δὲ (διπερ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἔστιάσει τυπωθῆναι δι-έλαθεν), ἀνισταμένη τῆς τραπέζης αἵρειν τι μεθ' ἑαυτῆς ἐκ τῶν παραπλεύμαν, μήτε ἀρτον, μήθ' ἔτερόν τι, ἀλλὰ μηδὲ τῶν μοναχῶν τις αἴτείτω μεθ' ἑαυτῆς λαβεῖν τὴν μαγειρείαν τὴν δοπρίον τὴν ἄλλο τι, ἀλλὰ κοινὴν πᾶσαι ἔστιασθωσαν.

Κεφ. μς'. Περὶ τῆς ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις τροφῆς. Ἡ δὲ τροφὴ ὑμῶν ἔσται ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις κατὰ τὸ ἀριστον, τρίτη μὲν καὶ πέμπτη καὶ σαββάτῳ καὶ κυριακῇ ἐδέσματα δύο τρία, εἰ τῇ καθηγουμένῃ δοκοίη, δι' ἔχθνων καὶ τυροῦ, ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ δύο τρία δι' δοπρίων ἐψητῶν σὺν ἐλαίῳ καὶ δοτραχοδέρμων, εἰ εύρισκοιτο, τετράδι τε καὶ παρασκευῇ δύο τρία ἐδέσματα δι' δοπρίων ἐψητῶν σὺν ἐλαίῳ καὶ λαχάνων δμοίως. εἰ δὲ καὶ ἐν αὐταῖς, τῇ δευτέρᾳ φημί, τετράδι τε καὶ παρακευῇ παρά τινων φιλοχρίστων γένηται παρά-κλησις τὴν ἑορτὴν τύχην δεσποτικὴ τὴν τινος τῶν δώδεκα ἀγίων ἀποστόλων τὴν τῶν ἐπιστήμων μαρτύρων τὴν ἱεραρχῶν, ἐσθίειν καὶ τότε ἰχθύας αὐτῆς [τῆς]¹⁾ τήγουμένης

¹⁾ Supplevimus.

τούτου φροντιζούσης, εἰ μή τις ἡ παρ' ἑτέρων παράκλησις. ἡ δὲ πόσις ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς λιταῖς ἡμέραις ἔσται μετὰ τοῦ μείζονος ἔξαγίου. δτε δὲ τῇ προεστώσῃ δόξει, καὶ ἐπαυξηθήσεται, καθόσον αὐτῇ βουλητόν. κατὰ δὲ τὸ δεῖπνον τῶν αὐτῶν ἡμερῶν παρατεθήσεται ὑμῖν ἀρτος καὶ λάχανα κατὰ τὸν καιρὸν καὶ ὄπωραὶ μικραὶ κατὰ γνώμην τῆς προεστώσης· τὸ δέ τοι πόμα δοθήσεται μετὰ τοῦ μείζονος ἔξαγίου.

Κεφ. μζ'. Περὶ τῆς ἐν τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ τροφῆς. Ταῦτα μὲν ἐν ταῖς λιταῖς ἡμέραις τοῦ ἐνιαυτοῦ. ἐν δέ γε ταῖς τῶν ἀγίων νηστειῶν οὐκ οὖτας. καὶ πρό γε τῶν ἀλλων ἐν τῇ πρώτῃ καὶ μεγίστῃ, ἵσ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος, ἥγουν κατὰ τὴν δευτέραν μῆθ' ἱερουργητέον, μῆτε τρακέζης φροντιστέον τὴν βρώσεως. ταῖς μέντοι ἔξτης ἡμέραις τῆς τοιαύτης ἑβδομάδος καὶ τράπεζαν παραθετέον καὶ βρώσεως τὴν αἱρουμένην μεταληπτέον, ἣτις δὲ ἔσται ἐξ δοκτρίων διαβρόχων ὑδατὶ καὶ ωμῶν τινων λαχάνων, ἵσως καὶ ὄπωρῶν. πόμα δὲ πίεσθε θερμὸν ὑδωρ χυμίνῳ συγκρυμένον. ἐν μέντοι τῇ παρασκευῇ ἐψητά τινα βρωτέον ὑμῖν, ἐδέσματα δύο, τὸ μὲν ἐν μετὰ ἐλαίου, τὸ δὲ ἔτερον χωρὶς ἐλαίου καὶ οἶνον ποτέον μετὰ τοῦ μείζονος ἔξαγίου διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου, ἣν τὴν προεστώσα δρεῖτει ἐπιτελεῖν χρεωστικῶς καὶ παρακαλεῖν ὑμᾶς κατὰ τὴν τοῦ σαββάτου ἡμέραν καὶ δοτραχοδέρμοις τὴν ἀδελφότητα ἔστιαν. εἰ δὲ παρά τινος τῶν φιλοχρίστων παράκλησις γέγοιτο, καὶ δι' ἰχθύων ἔστιασθήσεσθε. ἡ μὲν δὲ πρώτη ἑβδομάδας τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης τεσσαρακοστῆς οὐτας ὑμῖν ἀνυέσθι, τοῖς δὲ σάββασι πᾶσι καὶ ταῖς χυρισκαῖς τῆς αὐτῆς ἀγίας νηστείας τρία παρατιθέσθι ὑμῖν ἐδέσματα μαγειρευτὰ μετέχοντα ἐλαίου, διδόσθι δὲ καὶ εἰς πόσιν τὸ σύντιθες μέγα κρασοβόλιον· τὸ δ' αὐτὸν γινέσθι καὶ τῇ τετράδι τῆς μεσονηστίμου καὶ τῇ πέμπτῃ τοῦ μεγάλου κανόνος, ταῖς δέ γε τρίταις καὶ πέμπταις ταῖς ἀλλαις δύο μὲν ὑμῖν ἐδέσματα παρατεθῆσονται μαγειρευτά, ἀμφότερα ἐλαίου μετέχοντα, οἶνος δὲ τῷ ἐλάττονι ἔξαγίᾳ μετρούμενος τὰς μέντοι δευτέρας δύο ἐδέσματα μαγειρευτὰ παρατεθῆσονται, ὃν τὸ ἐν μετὰ ἐλαίου, τὸ δὲ ἔτερον ἐλαίου ἀμέτοχον καὶ οἶνος δὲ τῷ ἐλάττονι ἔξαγίᾳ μετρούμενος, δπερ ἔστι τοῦ μείζονος τὸ ἥμισυ. τὰς δὲ τετράδας καὶ παρασκευὰς δύο ἐδέσματα μαγειρευτὰ μέν, ἐλαίου δὲ ἀμέτοχα, καὶ τὴν πόσις οἶνος τῷ ἐλάττονι ἔξαγίᾳ μετρούμενος. εἰ δὲ ἐν δευτέρᾳ τοιὶ τῇ τρίτῃ τῇ πέμπτῃ τῇ σαββάτῳ τῇ χυρισκῇ τύχῃ τὴν μνήμην συνδραμεῖν τῆς εὑρέσεως τῆς πιμίας κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου τῇ τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα τῇ τῆς ἑορτῆς τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ δι' ἰχθύων ἔστιαστέον καὶ οἶγον μεταδοτέον τῷ μείζονι ἔξαγίᾳ τῇ οἰκοθεν ὄψιανιζομένων τῶν ἰχθύων τῇ παρακλήσεως στελλομένης παρὰ τῶν φιλοχρίστων, εἰ δέ τις τῶν

είρημένων έορτῶν ἐν μιᾷ τῶν τῆς πρώτης ἑβδομάδος ἡμερῶν τύχῃ τελεῖσθαι, ἐπίσης ταῖς τρίταις καὶ πέμπταις τῶν ἄλλων ἑβδομάδων τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς ἑστίαστέον ἐν βρώμασιν, οἶνου δὲ μεταδοτέον τῷ μεῖζονι ἔξαγίῳ. τὰς ἄλλας τοίνυν πάσας ἀγίας ἡμέρας τῆς τεσσαρακοστῆς οὐκ ἔξεσται ὑμῖν ἰχθυοφαγεῖν τὸ σύνολον, εἰ μὴ παράκλησις ἵσως πεμφθείη παρά τινος ἐν σαββάτῳ ἢ κυριακῇ· τῆς ἔορτῆς δὲ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἐπιστάσης λαμπρῶς ἔορταστέον εἰς δύναμιν καὶ ἰχθύων μεταληπτέον οἷχθεν ὀψωνιζόμενων καὶ οἶνου ποτέον διὰ τοῦ μεῖζονος ἔξαγίου. ἰχθυοφαγήσετε δὲ ἐν τῇ ἀγίᾳ ταύτῃ ἔορτῇ, ὡς εἴρηται, ἐὰν μὴ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομάδι συνδράμῃ· τότε γάρ τοῖς δστραχοδέρμοις χρήσεσθε μόνοις, μᾶλλον δὲ παρακληθήσεσθε διὰ τὴν ἔορτήν, ἐπεὶ τὰς τρεῖς ἡμέρας ταύτης τῆς ἑβδομάδος, ἥγουν δευτέρᾳ, τρίτῃ καὶ τετράδι διάγειν εἰκός τισιν δσπρίοις διαβρόχοις καὶ λαχάνοις ὡμοῖς καὶ δπώραις ταῖς παρατυχούσαις ἀρκούμεναι καὶ τῷ κωμινάτῳ θερμῷ πόματι. εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης ἑβδομάδος συνδράμῃ ἢ προδηλωθεῖσα ἔορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἢ τῇ μεγάλῃ πέμπτῃ, τοῖς δστραχοδέρμοις χρήσεσθε μόνοις. εἰ δὲ καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ τετράδι καὶ παρασκευῇ ἢ καὶ αὐτῷ τῷ μεγάλῳ σαββάτῳ, τῇ μὲν μεγάλῃ τετράδι καὶ τῇ μεγάλῃ παρασκευῇ δσπρίοις τισιν ἐψητοῖς καὶ λαχάνοις σὺν ἐλαίῳ ἀρκεσθήσεσθε. μεταληπτέον δὲ καὶ οἶνου τῷ μεῖζονι ἔξαγίῳ. ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ σαββάτῳ ἀπέστω πᾶσα μέριμνα περισπασμὸν ἐμποιοῦσα· σὺ γάρ διὰ τὴν ἔορτήν καταλύσετε τὴν τοῦ μεγάλου σαββάτου νηστείαν, ὃ μόνῳ νηστεύειν ἀπὸ πάντων κανονικῶς παρελάβομεν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τηρητέον τὰς τῶν θείων πατέρων διατάξεις καὶ ἐργαστέον ὑμῖν, ὡς δυνατόν, κατὰ τὸν θεολόγον Γρηγόριον πᾶν ἔτερον ἐν αὐτοῖς ἀγαθόν· „καὶ γάρ, φησι, τοῦτό ἐστι τὸ ἔορτάζειν, ἡμῶν ψυχῇ τι θησαυρίζειν τῶν ἔστώτων καὶ κρατουμένων, ἀλλὰ μὴ τῶν ὑποχωρούντων καὶ λυομένων καὶ μικρὰ σαινόντων τὴν αἰσθησιν, τὰ πλεῖστα δὲ βλαπτόντων κατὰ τὸν ἐμὸν λόγον.“ καὶ πάλιν· „ἄρκετὸν τῷ σώματι ἡ κακία αὐτοῦ. τί δὲ δεῖ τῇ φλογῇ πλείονος ὄλης ἢ τῷ θηρίῳ διψιλεστέρας τροφῆς, ἵνα μᾶλλον δυσκάθεκτον γένηται καὶ τοῦ λογισμοῦ βιαιότερον; διὰ ταῦτα γοῦν ἔορταστέον πνευματικῶς.“ τῇ τοίνυν ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ, ὅτε μὴ ἔορτάζομεν τὸν εὐαγγελισμόν, κατὰ τὰς τρίτας καὶ πέμπτας τῶν λοιπῶν ἑβδομάδων τῆς τεσσαρακοστῆς ἢ ἑστίασις ἔσται ὑμῖν ἐν τοῖς ἐδέσμασιν, δὲ οἶνος τῷ μεῖζονι ἔξαγίῳ. τῇ μέντοι ἀγίᾳ παρασκευῇ, εἰ μὴ ἡ προλεχθεῖσα ἔορτὴ τῆς παναγράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συνδράμῃ, οὐδόλως μαγειρευτέον, λαχάνων δέ τινων ὡμῶν καὶ ὑπωρῶν μεταληπτέον καὶ οἶνου τῷ μεῖζονι διδομένου ἔξαγίῳ διὰ τὸν ἐκ τῆς ἀγρυπνίας κόπον. ἐν δὲ τῷ ἀγίῳ σαββάτῳ ἀπέστω πᾶσα μέριμνα περισπασμὸν ἐμποιοῦσα, μόνος δὲ βιακλυσμὸς γινέσθω κατὰ

τὸ ἔθος κανὴ τῆς παναγράντου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου συνδράμη ἑορτὴ τοῦ εὐαγ-
γελισμοῦ. τοῦτον μὲν δὴ τὸν τρόπον ἡ ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ δίαιτα
τῶν τροφῶν ὑμῖν ἔχέτω τῆς περὶ τῶν ἀσθενουσῶν φροντίδος τῇ διαχρίσει τῆς προ-
εστώσης ἀνατεθείσης. τὰ δὲ τῶν ἀγίων ἀποστόλων αὐτίκα δὴ τυπωθήσεται.

Κεφ. μη'. Περὶ τῆς ἐν τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων τεσσαρακοστῇ
καὶ τῶν [τοῦ] Χριστοῦ γενεθλίων τροφῆς. Μετὰ τὸ τελεσθῆναι τὴν πᾶσαν
ἀκολουθίαν τῶν τε ὥρων καὶ τῆς θείας λειτουργίας, ως τὸ συναξάριον διέξεισι,
καλείτω ὑμᾶς ἡ τραπέζα κατὰ τὸν ἄνω διαταγέντα τύπον ἐβδόμης ὥρας ἐνιστα-
μένης, ἐν τῇ κατὰ μὲν τὴν δευτέραν τετράδα καὶ παρασκευὴν δύο ἐδέσματα ὑμῖν
σὺν ἐλαίῳ ἐψητὰ ἐσθιέσθω καὶ οἶνος πινέσθω διὰ τοῦ μεῖζονος ἔξαγίου, κατὰ δὲ
τὰς τρίτας καὶ τὰς πέμπτας δύο ἡ τρία δμοία ἐδέσματα, καθὼς ἡ προεστῶσα
θελήσει, τὰ δὲ σάββατα καὶ τὰς κυριακὰς καὶ ἰχθύων μεταληπτέον οἴκοθεν παρ-
εχομένων, εἰ μὴ διάκρισις παρά τινος στέλλοιτο, καὶ οἶνος δὲ ἐν ἀπάσαις ταῖς
ἡμέραις διὰ τοῦ μεῖζονος ἔσται ἔξαγίου. ἀλλὰ καὶ δεῖπνος¹⁾ ἐν ἀπάσαις παρα-
τιθέσθω ἄρτου καὶ λαχάνων ὡμῶν καὶ ὀπωρῶν τῶν κατὰ τὸν καιρὸν ἔκεινον καὶ
οἶνος διὰ τοῦ μεῖζονος ἔξαγίου διὰ τὸ καυσῶδες καὶ ἕγρωντικὸν τοῦ καιροῦ. Ζη δέ
τις ἵη παράκλησις καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἡμέρᾳ μεταληπτέον καὶ τότε ἰχθύων εὐχαρι-
στούσας. καὶ τῇ τῶν ἀγίων δὲ τοῦ Χριστοῦ γενεθλίων τεσσαρακοστῇ δμοίᾳ ἔσται
τῇ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐν τε ταῖς βρώσεις καὶ ταῖς πόσεσι, καὶ ἡ ἀκολουθία
ἔσται πᾶσα κατὰ τὸ συναξάριον. Συστὶ δὲ τούτοις μόνοις ἡ ἐν ταύτῃ τῇ τεσσαρα-
κοστῇ δίαιτα τῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων παραλλάττειν δφεῖλει, τῷ τε ἀπαξ̄ ἐστι-
ασθαι· ἐννάτη γὰρ ὥρα τὴν ἑστίασιν ὑμῖν παραθήσει νηστείας ἀγομένης, νηστεία
δὲ εἴη πάντως, ὅπότε μὴ τὸ „θεὸς κύριος“ ἐν τῷ ὅρθρῳ ψάλλοιτο²⁾. ἐν ταῖς
ἄλλαις ἡμέραις δείπνου βραχέως παρατιθεμένου ὑμῖν διὰ τὸ ἄριστον μὴ κατὰ τὴν
ἐννάτην ὥραν γίνεσθαι, ἀλλὰ ταχύτερον, καὶ τὸ οἶνον δίδοσθαι τῷ ἐλάττονι κρασ-
βολίῳ ἐν τῷ δείπνῳ ἐν ταῖς ἡμέραις, ἐν αἷς δειπνεῖν συγχεγώρηται. ἐν δέ γε
τῇ ἑορτῇ τῆς εἰς τὰ ἀγία τῶν ἀγίων εἰσόδου τῆς θεοτόκου καὶ ἰχθύοις τραφήσεοθεί,
κανὴ μηδεὶς προσενέγκοι, ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις ἡμέραις, δτε παρά τινος προσενεγκθεῖν.

Κεφ. μθ'. Περὶ τοῦ μὴ λαθροφαγεῖν. Τῶν μὲν οὖν κατὰ τὴν τροφὴν
οὔτως ὑμῖν διατυπωθέντων καὶ ἀποχὴν λαθραίας βρώσεώς τε καὶ πόσεως εἰση-
γούμεθα. καὶ φεύγετε ταύτην ὄπόσην δύναμις ἔκεινο διὰ παντὸς φέρουσαι κατὰ
τὸν νοῦν, δτι καὶ κατ' ἀρχὰς βρῶσις ἡμᾶς ὑπῆγαγε τῷ θανάτῳ παρήκως καὶ τῆς
ἐν παραδείσῳ διαγωγῆς ἀπεστέρησε, τοῦ πονηροῦ καὶ ἀρχεκάκου δαιμονος αὐτὴν

¹⁾ ίσ. δεῖπνον: etiam alibi habes δεῖπνος M.

²⁾ μὴ τὸ ... μὴ ψάλλ. M.

εἰσηγησαμένου, δοτις ἐξ ἔκείνου καὶ μέχρι τοῦ γού οὐ παύεται τοῖς κατ' αὐτοῦ πόλεμον ἀναδεξαμένοις ὡς ἀρχαῖον δπλον τὴν λαθραίαν καὶ ἀπηγορευμένην γεῦσιν βρωτοῦ τίνος η ποτοῦ προβαλλόμενος, καὶ μὴ μόνον προβαλλόμενος, ἀλλὰ καὶ συνηγορῶν τῇ λαθραίᾳ γεύσει καὶ κατὰ φύσιν εἶναι λέγων τὸ πρᾶγμα καὶ ἀναιτίατον. ὑμεῖς δὲ μὴ ἀγνοήσητε αὐτοῦ τὰ νοήματα, πρὸς τὸ τέλος τῆς συμβουλῆς ἀφορῶσαι, δτι παράβασίς ἐστιν ἐντολῆς.

Κεφ. ν'. Περὶ ἀκτησίας. "Ινα γοῦν τὴν τοιαύτην παγίδα τοῦ πονηροῦ εὐχερῶς ὑπερβαίνητε, ἀκτησίαν ἐσχάτην τίμεις ὑμῖν ἐπιτάπτομεν, τὰ μέγιστα συμβαλέσθαις δυναμένην, ην φυλάττουσαι ἀμογητὶ τὸν τῆς λαθραιοφαγοποσίας διαδιδράσκοιτε κύndυνον." ὁ γάρ ἔχων μηδὲν τίνος ἀν γεύσοιτο; ἄκραν τοιγαροῦν ἀκτησίαν ἀσκήσατε, οὐκ ἐν χρήμασι μόνον μέχρι καὶ ὅβιλοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν βρώμασί τε καὶ πόμασι μέχρι τοῦ ἐλαχίστου· ὥστε γάρ μὴ παραβαίνεσθαι τὴν τοιαύτην ἐντολὴν ἡμῶν, καὶ τῇ προεστώσῃ εἰσηγούμεθα, δσάκις καὶ δτε βούλοιτο διερευνᾶν ὑμᾶς καὶ μηδὲν πλέον ἔχειν ἐάν παρὰ τῶν παρὰ τοῦ κοινοβιακοῦ κανόνος συγχωρουμένων.

Κεφ. να'. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν τὰς μοναχὰς ἐπὶ ταῖς τοῦ τυπικοῦ ὑποθήκαις περὶ τῆς κοινοβιακῆς διαγωγῆς ἀθυμεῖν. Ταῖς τοιαύταις ὑμῶν ὑποθήκαις καὶ εἰσηγήσεσιν οὐ μόνον μὴ ἀθυμεῖν ὑμᾶς, μηδ' ἀχθεσθαι, ἀλλὰ καὶ χαίρειν καὶ ἀγαλλιάσθαι εἰκός, δτι πάσης ἀπολελυμέναι φροντίδος ἐν ἔργον ἀπερίσπαστον ἔξετε, τὴν τῆς πνευματικῆς σωτηρίας φροντίδα καὶ ἐπιμέλειαν· τράπεζάν τε γάρ κοινὴν ὑμῖν ἡτοιμάσαμεν οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων ἐπιδεῆ, ην καὶ ἔξετε μέχρι παγτὸς ἀπαραιτητὸν τε καὶ ἀπροφάσιστον, κατ' οὐδένα τρόπον αὐτὴν παραιτούμεναι· καν γάρ δι' ἀσκησιν λέγη τις ἐθέλειν τῆς κοινῆς τραπέζης ἀπολιμπάνεσθαι, ἀλλ' ἔξὸν καὶ παρούσῃ γεύεσθαι μὲν ἐκάστου τῶν παρατίθεμένων, κατὰ τὸν μέγαν Βασιλειὸν (ὅπερ καὶ τὸν ἐπιγινόμενον τῇ νηστείᾳ καταβάλλειν εἴωθε τύφον), μὴ ἐσθίειν δέ, ὡς εἶναι μόνην εὐπαράδεκτον αἰτίαν εἰς ἀπόλειψιν τῆς κοινῆς ἐστιάσεως νόσον τῇ πρεστώσῃ τῆς μονῆς οὐκ ἀγνοούμενην.

Κεφ. νβ'. Περὶ τοῦ πᾶσαν τὴν διοίκησιν τῶν μοναζουσῶν ἀπὸ τῶν εἰσόδων γίνεσθαι τῆς μονῆς. Καὶ ἀμφια δὲ καὶ περιβλήματα καὶ σκεπάσματα καὶ τὴν λοιπὴν χρείαν ἀπὸ τῶν ἀφορισθεισῶν τῇ μονῇ προσόδων γίνεσθαι ὑμῖν διορίζομαι κατὰ τὸν προσήκοντα καιρὸν προεξωγούμενα καὶ ἀποτιθέμενα. προσήκων δὲ καιρός, καθ' ὃν οὐκ ἐπιλείπουσι τὰ τοιαῦτα εἰδη, ἀλλὰ καὶ εὑρίσκονται δαψιλέστερα καὶ πιπράσκονται εἰωνότερα. καὶ ἀπλῶς πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἀναγκαίαν διοίκησιν, ίνα μὴ τὰ καθ' ἔκαστον ἀπαριθμῶμαι, ἀπὸ τῆς μονῆς γίνεσθαι διετάπτομαι. καὶ ἔσται οὕτω ταῦτα γινόμενα, ὥστε τὸ τοῦ κοινωνίου

δνομα ἐπαληθεύειν, ἀλλὰ μὴ χωλεύειν τῇ τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου μονῇ. ἔσονται δὲ πάντως καὶ φροντισταὶ τούτων καὶ ἐπιμεληταὶ παρὰ τῆς καθηγουμένης προϊστάμεναι καὶ φροντίζουσαι μὴ μόνον τὰ καὶ μὴ καταβλάπτεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ πεπονικότα ἐπισκευάζεσθαι. ταῦτα οὖτα διατάττομεθα γίνεσθαι, ὅτε πάστης βιωτικῆς φροντίδος ὑμᾶς μένειν ἀπηλλαγμένας καὶ διηνεκὲς ἔργον ἔχειν ἐαυτῶν τε καὶ ἡμῶν ὑπερεύχεσθαι.

Κεφ. νγ'. Περὶ τοῦ μὴ ἔξωμονίτιδας η̄ καταπεμπτὰς προσδέχεσθαι ἐν τῇ μονῇ. Εξωμονίτιδας δὲ η̄ καταπεμπτὰς οὐτὲ εἶναι, οὔτε δνομάζεσθαι βούλομαι. ταῦτη τοι καὶ διατάττομαι ἔξωμονίτιν μηδαμῶς προσδέχεσθαι, καν περιφανοῦς εἴη τύχης, καν περιουσίας εὐποροή πολλῆς, κἀγτεῦθεν προσαγωγήν τινα περιττήν τε καὶ διαψιλῆ η̄ προσφέρῃ η̄ ἐπαγγέλληται ὑπὲρ τοῦ ῥητά τινα κομίζεσθαι σιτηρέσια. ἀθέτησις γάρ τὸ τοιοῦτόν ἐστι τῆς ἡμετέρας καὶ γνώμης καὶ διατάξεως προύκα μὲν γάρ καὶ δόσεως ἀνευ ἡστινοσοῦν ταῖς τὴν κοινωβιακὴν ἀσκαζομέναις διαγωγήν καὶ μηδὲν πλέον παρὰ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ἔχειν η̄ λαμβάνειν ἐπιζητούσαις τὰς τῆς μονῆς πύλας ἡγοῖξαμεν, δόσιν δὲ ἐπὶ ῥητοῖς τιοι γινομένην καὶ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα παραχαράττουσαν οὐδαμῶς προσιέμεθα. καταπεμπτὴν δέ τίς ἀν εἰς ἐλευθέραν μονὴν παραπέμψει καὶ μόνη τῇ κραταίᾳ χειρὶ τῆς Κεχαριτωμένης θεοτόκου ἀνατεθεῖσάν τε καὶ πιστευθεῖσαν καὶ ταύτην ἔχουσαν ἐκδικητήγ; τίς δ' ἀν ἐθελήσῃ τὴν πανάμωμον ἐαυτῷ ἐκπολεμῶσαι τοῦ λόγου μητέρα ἀνθρώπῳ. φθαρτῷ χαριζόμενος; μηδεὶς τοῦτο βουληθείη ποτέ, μηδ' οὖτως φρονήσοι κακῶς· τῷ μὲν γάρ συντροῦντι τὰ δόξαντα τοῖς προσενεγκοῦσι θεῷ μισθός ἐστιν οὐ μικρὸς ἀποκείμενος, τοῖς ἀθετεῖν δὲ καὶ παραχαράττεν πειρωμένοις αἰώνιος ἡτοίμασται κόλασις.

Κεφ. νδ'. Περὶ τοῦ καὶ ἔξωκουρίτιδας δέχεσθαι ἐναρέτους, εἰ μὴ βασιλικῆ η̄ ἀρχοντικῆ χρῆσαιντο δυναστείᾳ. Εἰ μέντοι τις τῷ βίῳ θεοφίλει σεμνυνομένων μοναζουσῶν καὶ καλὸν ἐπὶ τούτῳ κτησαμένων δνομα καὶ σαφῆ τὰ ἔχη τῶν ἀρετῶν ἐπιδεικνυμένων η̄ πόθῳ τῷ πρὸς τὴν μονὴν η̄ ἔρωτι τῆς ἐν αὐτῇ διαγωγῆς η̄ καὶ διαθέσει τῇ πρὸς ἡμᾶς μέρος βουληθείη γενέσθαι τῆς ἀδελφότητος, αἰδούμεθα καὶ ἐρυθριῶμεν ἀποκλεῖσαι τῇ τοιαύτῃ τὴν εἰσοδον. ταύτη τοι καὶ διοριζόμεθα ὑππίσαις, δ δὴ λέγεται, ταύτην χερσὶν ὑποδέχεσθαι καὶ μᾶλλον; εἰ προστῇ μὴ βασιλικῆς δεηθεῖσα ἔξουσίας, μὴ ἀρχοντικῆ ἐπικουρίᾳ χρησαμένη η̄ πατριαρχικῆ, κατὰ τὰς παρατηρήσεις μέντοι τὰς ἐν τοῖς ἀσκητικοῖς κανόσι διηγορευμένας τοῖς ἀγίοις πατράσι περὶ τῶν ἐξ ἔτερου μοναστηρίου εἰς ἔτερον μεταβαῖνουσῶν· καὶ πῶς γάρ ἀν ἄλλως δεῖξαμεν, δτι τιμητέον η̄ ἀρετὴ καὶ λόγου τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἀξίον; πλὴν τὸ περὶ τῆς τοιαύτης εἰρημένον μοναχῆς εἰς τὰς

μὴ τοιαύτας οὐδαιμῶς ἐλκυσθῆσεται εἰς ὑπόδειγμα, οὐδὲ δώσει χώραν ἀφορμής τοῖς ζητοῦσιν ἀφορμάς πρὸς τὸ τὰ καθεστήκατα συγχεῖν καὶ τὰ καλῶς διωρίσμένα μεταπλάττειν τε καὶ μεταμερφοῦν καὶ μὴ πρὸς τὸν διωρισμένον ἀπευθύνειν σκοπόν, ἀλλὰ μεθέλχειν εἰς τὸ ίδιον βούλημα· καν γὰρ ὡς τοιαύτη μέν τις πάραδεχθείη, οἵαν ὁ λόγος προανεφώνησεν, ἐλεχθείη δὲ μὴ τοιαύτη οὖσα (ἀλλοιούμενοι γάρ ἐσμεν μᾶλιστα πάντων σίδηνθρωποι), καὶ φανείη πρὸς βλάβην οὖσα τῆς μονῆς ἡ τῶν ἐν αὐτῇ, ἀλλ' οὐχ ὅνησιν, ἔξεσται τῇ καθηγουμένῃ μετὰ τῆς προσηκούσης αἰδοῦς τε καὶ ἡμερότητος ἀπειπεῖν αὐτῇ τὴν ἐν τῇ μονῇ λοιπὸν διαγωγὴν καὶ μετ' εὐχῶν ἀποπέμψασθαι.

Κεφ. νε'. Περὶ τοῦ μὴ ἀλλοιοῦσθαι πότε τὴν κοινοβιακὴν διαγωγὴν. Περὶ γε μὴν τῆς κοινοβιακῆς διαγωγῆς εἴρηται μὲν πολλάκις καὶ πολλαχοῦ τοῦ παρόντος συντάγματος, εἴρησται δὲ καὶ νῦν, ὡς οἶόν τε διὰ βραχέων· δὲ γὰρ βούλομαι, σφόδρα βούλομαι, βούλομαι δὲ τὴν κοινοβιακὴν διαγωγὴν καὶ κατάστασιν ἐμπαραμεῖναι τῇ μονῇ ἀναλλοίωτόν τε καὶ ἀμετάτρεπτον μέχρι τῆς τοῦ παντὸς τοῦδε συστάσεως κατὰ μηδένα λόγον παραχαραττομένην ἡ ἀλλοιουμένην, μηδὲ παρακινουμένην δι' ἥγτινασῦν αἰτίαν ἡ πρόφασιν, μὴ διὰ πλούτον, μὴ διὰ πενίαν, μὴ δι' ἀφορίαν ἡ εὐφορίαν, μὴ δι' ἄλλην ὅποιανοῦν εὐλογοφανῆ αἰτίαν ἡ ἀφορμήν, ἀλλὰ πάντη τε καὶ πάντως τὴν κοινοβιακὴν φυλλάττεσθαι. Διαγωγὴν καὶ κατάστασιν μέχρι παντὸς ἀπαράθρωστον, καν γε εἰς δύο μοναζουσῶν διάρκειαν περιστῆναι συμβῆ τὴν ὅλον πρόσοδον τῆς μονῆς, καὶ αὐτὰς κοινοβιακῶς βουλόμεθα ζῆν καὶ τῷ τῆς διαγωγῆς ταύτης κανόνι στοίχειν. καν μὲν τῶν ἥγουμενῶν τις ἐναντίον βουληθῆ, τὰς μοναχὰς ἀντιλέγειν, εἰ δ' αἱ μοναχαί, τὴν ἥγουμένην ἀντιπίπτειν, εἰ δὲ καὶ σύμπασαι συμφωνήσαιεν, τὴν τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένην τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα διεκδικεῖν, εἰ δὲ καὶ αὕτη ἔχείναις συναπαχθεῖη, ἀδειαν ἐκχωροῦμεν παντὶ τῷ βουλομένῳ ὑπὲρ εὐσεβοῦς ἀγωνίζεσθαι πράξεως καὶ δικαστηρίῳ προσιέναι: δι' αὐτὸν τὸ καλὸν καὶ τὸν ὑπὲρ τούτου μισθὸν καὶ τὰ παρ' ἡμῶν διατεταγμένα ζητεῖν ἔχειν τὸ ἐνεργόν, καὶ τὰς πρωταιτίους τῆς τοῦ κοινοβιακῶς ζῆν καταλύσεως ἔξωθεῖν τῆς μονῆς καὶ μὴ νομίζειν τοῦτο μικρὸν εἶναι κατόρθωμα, ἀλλὰ καὶ πάνυ μέγα καὶ σωτήριον.

Κεφ. νς'. Περὶ τοῦ τὴν αὐτὴν εἶναι πασῶν τῶν μοναζουσῶν βρῶσίν τε καὶ πόσιν καὶ ἐνδυμενίαν χωρίς τῶν ἀρρώστων. Ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τοῦτο διορίζόμεθα, ἵνα πάσαις ὑμῖν ἡ αὐτὴ τροφή τε καὶ πόσις εἴη, ἐνδυσίς τε καὶ ὑπόδησίς¹⁾), καὶ μὴ διαφορά τίς ποτε τούτων ἐν ὑμῖν γένηται. τοῖς αὐτοῖς

¹⁾ ὑπόδησίς C., emendationem proposuit M.

δὲ γρήσεσθε πᾶσαι, φημὶ δὴ τὴν ἡγουμένην, τὴν ἐκκλησιάρχισσαν, αἱ προύχουσαι τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ τοῦ βίου περιφανείᾳ καὶ αἱ τούτων κατὰ ταῦτα λειπόμεναι· μόνας γάρ ἐκείνας θεραπευτέον ἐφ' ἄπασι καὶ χειραγωγητέον, δσαι δὴ καὶ προφανεῖς ἀρρωστίας περίκεινται καὶ διὰ τοῦτο δέονται τυχὸν κρείττονος βρώσεώς τε καὶ πόσεως πρὸς σύστασιν τοῦ ταλαιπώρου αὐτῶν σώματος· τοῦτο γάρ καὶ διακρίσεως, οἶμαι, καὶ τὴν συνείδησιν τῶν λοιπῶν διατηρεῖ ἀσκανδάλιστον.

Κεφ. νζ'. Περὶ τοῦ παραβάλλειν ἰατρὸν ἐν τῇ μονῇ καὶ περὶ τῆς τῶν ἀσθενουσῶν¹⁾ προνοίας. Ἀναγκαῖον δέ εστι τῇ μονῇ ἡμῶν ἐνδημεῖν καὶ τινα ἰατρὸν διὰ τὴν τῶν ἀσθενουσῶν ἀδελφῶν ἐπιμέλειαν καὶ ἐπίσκεψιν, εὐνοῦχον τὴν γηραιόν, παραβάλλοντα τῇ μονῇ καὶ ἐπισκεπτόμενον τὰς ἀσθενούσας καὶ καταλληλα τοῖς νοσήμασι τὰ τῆς θεραπείας εἰσφέροντα. Βεῖ δὲ ποιεῖσθαι καὶ αὐτὴν τὴν καθηγουμένην τὴν τῶν ἀρρώστων ἐπιμέλειαν οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον καὶ ἐνδεχόμενον ἐν τῇ βρώσει καὶ πόσει καὶ τοῖς λοιποῖς χρειώδεσιν, ἀφορίσαις δὲ κελλίον ἴδιαζον ἐπὶ τῇ ἀγαπαύσει αὐτῶν καὶ ἰατρείας ἔξωνεῖσθαι, δτε καιρὸς ἐπιτήδειος, καὶ κατασκευάζειν καὶ ἀποτίθεσαι ἐν αὐτῷ καὶ πάντα τὰ λυσιτελοῦντα ταῖς καρνούσαις. καὶ αἱ ἀδελφαὶ δὲ ἡμῶν αἱ ἀρρωστοὶ μὴ τούτῳ τεθαρρηκοῦσαι ἐκλυέτωσαν ἑαυτὰς ζητοῦσαι περιττά τινα καὶ ἀπέρ ίσως οὐδὲ εἰς ἀκοήν ποτε ἐδέξαντο, μή τι γε εἶδον τὴν ἔφαγον, ἀλλὰ συνεχέτωσαν ἑαυτὰς καὶ συστελλέτωσαν ἀρκούμεναι ἐκείνοις καὶ μόνοις, οἵς ἄρα τὴν τοῦ καιροῦ καὶ τῆς εὐπορίας περιφορὰ ταύτας δεξιοῦται.

Κεφ. νη'. Περὶ λουτροῦ. Λοιπὸν δ' ἀν εἴη καὶ περὶ λουτροῦ διαλαβεῖν. κελεύομεν οὖν λούεσθαι τὰς ὑγιαινούσας μοναζούσας καθ' ἕκαστον μῆνα, δὲ νοσοῦσαι, δσάκις ἀν δ τῆς νόσου διαγνώμων ἰατρὸς συμφέροντος ὑπάρχειν εἴποι τὸ λούσασθαι, δστις καὶ περὶ τῆς καταλλήλου τῆς νόσου λαλήσει τροφῆς.

Κεφ. νθ'. Περὶ τῆς κατὰ τὴν κοιμησιν τῆς θεοτόκου ἕορτῆς. Ἐν αὐτῇ πρώτῃ τῇ κοιμήσει τῆς Κεχαριτωμένης δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου αἱρομένων τῶν κρατήρων κρεμάσθωσαν ἀργυρὰ πολυκάνθηλα τὰ πολυφότια καὶ αἱ ἀργυραὶ χυτροκανθῆλαι καὶ οἱ ἀργυροὶ κρατῆρες καὶ ἐλαῖου μετὰ ὅδατος ἀρτυόμενα ἀπτέσθωσαν πάντα. κηρία δὲ πηγνύσθωσαν μετὰ βαμβακηροῦ νήματος ἐν τε ταῖς λάμναις τῶν τέμπλων καὶ τῶν προσκυνήσεων τὰ πληροῦντα αὐτάς, σταθμὸν ἐξ οὐγγιῶν ἔχαστον ἔλχοντα, ἐν δὲ τοῖς πρὸ τῆς προκειμένης εἰς προσκύνησιν ἀγίας εἰκόνος τῆς θεοτόκου ἰσταμένοις δωδεκαφωτίοις μανουαλίοις λιτραῖα μετὰ βαμβακηροῦ νήματος. εἰς δὲ τὴν ἐκκλησίαν ἰστάσθωσαν ἐπὶ μανουαλίων λαμπάδες

¹⁾ ἀσθενούντων C., ισ. ἀσθενουσῶν M. in marg.

έξαλιτραῖαι τέσσαρες, παρ' ἔκάτερα δὲ τοῦ σεπτοῦ θυσιαστηρίου δύο ἔξαργγιοι. ἐν δὲ τοῖς τάφοις τοῖς διπουδήποτε διφείλουσιν ἴστασθαι κηρία τετραούγγια ἀνὰ ἓν, δτε τεθῶσι λείψανα. ρόδοστάγματα δὲ καὶ ξυλαλάβαι καὶ θυμιάματα διφείλουσιν χορηγεῖσθαι, δθεν ἀν συνορᾶ ἡ ἥγουμένη ἐνδεχόμενη εἶναι· διαδιδόσθω δὲ καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἐν τῷ πυλῶνι τοῖς ἀδελφοῖς τῆμῶν τοῖς πένησι φωμίχ μὲν μοδίων τριῶν, νουμμία δὲ νομισμάτων τραχέων ἔξ, παρεχέσθω δὲ καὶ ὑπὲρ δψωνίου νεαρῶν λυθόν τῆς τραπέζης τῶν ἐνασκουμένων ἀδελφῶν νομίσματα τραχέα τὰ ἀρκοῦντα.

Κεφ. Ε'. Περὶ τῆς κατὰ τὴν γέννησιν τῆς θεοτόκου ἑορτῆς. Ἐν δὲ τῇ ἑορτῇ τῆς γεννήσεως τῆς θεοτόκου διφείλουσιν ἀπτεσθαι ἀπὸ τῶν ἴσταμένων κηρίων ἐν τοῖς διωδεκαφωτίοις ἀνὰ ἔξ, εἰς τὸ τέμπλον ἔξ, καὶ δψώνιον ταῖς μοναχαῖς τὸ ἀρκοῦν χορηγεῖσθαι. ὡσαύτως δὲ διφείλει γίνεσθαι καὶ ἡ ἑορτὴ τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ καὶ ἡ ἑορτὴ τοῦ ἄγίου μάρτυρος Δημητρίου καὶ ἡ ἑορτὴ [τῆς] τῆς θεοτόκου [εἰσόδου εἰς] τὰ ἅγια τῶν ἄγιων.¹⁾

Κεφ. Εα'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Ἐν δὲ τῇ ἑορτῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως ἡ μὲν φωταψία δμοία ἔσται τῇ τῆς κοιμήσεως, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ δψώνιον τῶν μοναχῶν. ἡ δὲ ἐν τῷ πυλῶνι διαδόσις ἔσται μοδίων δύο καὶ νομισμάτων τεσσάρων. αὕτη δὲ τῇ φωταψίᾳ ἀρκέσει καὶ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν φώτων. ἡ δὲ ἐν τῷ πυλῶνι διαδόσις δμοία ἔσται τῇ προειρημένῃ ἑορτῇ, ἥγουν τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως, δμοίως καὶ τὸ τῶν μοναχῶν δψώνιον.

Κεφ. Εβ'. Περὶ τῆς ἑορτῆς τῆς ὑπαπαντῆς. Ἐν δέ γε τῇ ἑορτῇ τῆς ὑπαπαντῆς διφείλουσιν ἀπτεσθαι ἐν τοῖς διωδεκαφωτίοις ἀνὰ κηρία ἔξ ἀπὸ τῶν πρὸς ἴσταμένων, εἰς δὲ τὸ τέμπλον δμοίως ἀνὰ ἔξ. ἡ δέ γε ἑορτὴ τοῦ εὐαγγελισμοῦ καὶ τῇ ἑορτῇ τῆς βασιλόφρόρου δμοίως τὴν αὐτὴν ἔξουσι φωταψίαν.

Κεφ. Εγ'. Περὶ τῆς τῶν ἄγιων παθῶν φωταψίας. Ἡ μέντοι φωταψία τῆς κατὰ τὴν ἄγιαν καὶ μεγάλην πέμπτην ἑορτῆς δμοίως τῇ τῆς κοιμήσεως γενήσεται, ὡσαύτως καὶ ἡ ἐν τῷ πυλῶνι διαδόσις δμοία ἔσται τῇ τῆς προειρημένης ἑορτῆς χωρὶς τοῦ δψωνίου· ἡ δέ γε ἄγια καὶ μεγάλη κυριακὴ τὴν αὐτὴν ἔξει φωταψίαν τε καὶ διαδόσιν καὶ τὸ δψώνιον τῇ ἀνωτέρῳ ἥγιθείσῃ ἑορτῇ. ἡ δέ γε τῆς ἀναλήψεως ἑορτὴ καὶ τῇ τῆς πεντηκοστῆς, ὡσαύτως δὲ καὶ τῇ τῶν ἄγιων ἀποστόλων δμοίαν ἔξουσι τὴν φωταψίαν καὶ τὸ δψώνιον τῇ ἑορτῇ τῆς γεννήσεως τῆς θεοτόκου. ἡ δέ γε ἑορτὴ τῆς μεταμορφώσεως τοῦ κυρίου καὶ

¹⁾ Supple εἰσόδου, ingressus in Sancta Sanctorum, id est festum præsentationis beatae virginis. M.

θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὀφεῖλει γίνεσθαι ὅμοία τῇ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἢ δὲ διάδοσις ἔστω σίτου μοδίων δύο καὶ νουμεία νομισμάτων τραχέων τεσσάρων.

Κεφ. ξδ'. Περὶ τοῦ γίνεσθαι μετάδοσιν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν τῷ πυλῶνι. Δέον δέ ἐστιν καὶ ἐν τῷ πυλῶνι γίνεσθαι διάδοσιν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ψωμία σίτου μοδίου τοῦ τρίτου ἥτοι ταῖς τρισὶν ἡμέραις σίτου μοδίου ἐνός, ως καὶ τῶν περισσευμάτων τῆς τραπέζης ἑκάστης ἡμέρας δοφειλόντων δίδοσθαι, ως ἂν διὰ τῆς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ἱλαρᾶς ἐλεημοσύνης ἱλαρὸν καὶ ὑμεῖς καὶ διαψιλῆ τὸν ἐκ θεοῦ θλεον ἀπολάβητε.

Κεφ. ξε' Περὶ τοῦ ἀναγινώσκεσθαι τὸ τυπικὸν εἰς ἐπήκοον πασῶν κατὰ μῆνα. Ἐπὶ πᾶσι καὶ τοῦτο παραφυλακτέον οὐδὲν ἦττον τῶν ἄλλων, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον, ως ἀρχὴν τε καὶ αἰτίαν τῆς ἀμεταπτώτου τῶν διατετυπωμένων τηρήσεως καὶ τοῦ δλου τῆς μονῆς καταρτισμοῦ, φημὶ δὴ τὸ ἀναγινώσκεσθαι τὸ τυπικὸν εἰς ἐπήκοον πασῶν τῶν ἐν τῇ μονῇ καθ' ἑκάστην νουμηγίαν¹⁾, ἵνα τῇ συνεγγεῖ ἀναγγώσει μᾶλιστα παράμονα καὶ ἀνεξάλειπτα εἴη τὰ διατετυπωμένα καὶ πρὸς συνεθίσμὸν τῆς τούτων πληρώσεως εὔοδα, ἀ δεῖ πάσῃ φυλακῇ τηρεῖν ἔμπρακτα καὶ ἐνεργὰ καὶ ως νόμους θείους ἀπαρχάτως καὶ ἀναλλοιώτως ἔχοντα, μήθ' ὑπὸ χρόνου παλαιούμενα καὶ ἀφανιζόμενα, μήθ' ὑπὸ τινος ἐπηρείας ἢ βιωτικῆς περιτροπῆς ἀμαυρούμενα, μήθ' ὑπὸ ῥᾳθυμίας τῇ λήθῃ παραδιδόμενα; μήθ' ως ἐπαχθῆ ὑπὸ ἀνασκησίας ἀποσειόμενα.

Κεφ. ξς' Περὶ τῆς τοῦ θείου ναοῦ καθημερινῆς φωταγωγίας. Ἐστω τοίνυν ἡ κατὰ τὸν θείον ναὸν καθημερινὴ φωταγωγία τοιαύτη· κανδῆλαι ἀκοίμητοι νυχθημεριναὶ διατηρείσθωσαν, ἐν μὲν τῷ μάχι μία, ἔμπροσθεν τῆς Κεχαριτωμένης Θεοτόκου μία, ἐν τῷ τέμπλῳ μία, ἐν τῷ νάρθηκι²⁾ μία καὶ ἐν τῷ ἔξωνάρθηκι³⁾ ἕτερα. δταν δὲ ἐν τινι τάφῳ φθάσῃ τεθῆναι λείφανον, δοφεῖλει δπτειν κανδῆλα μία.

Κεφ. ξζ'. Περὶ τῶν κύκλων τοῦ τρούλλου κρεμαμένων κρατήρων καὶ τῶν λοιπῶν. Οἱ δὲ ἐν μέσῳ τοῦ χοροῦ κρεμάμενοι κρατῆρες ἀπτέσθωσαν μὲν εἰς παρ' ἓνα κατ' ἀρχὰς τῶν τελουμένων συγκρίθως ἐν τῷ ναῷ συνάξεων, κατ' ὅρθρον, ἐσπερινὸν καὶ λειτουργίαν, σβενγύσθωσαν δὲ πάλιν κατὰ τὰ τέλη τούτων. τὸ αὐτὸν δὲ γινέσθω καὶ περὶ πάσας τὰς τοῦ τέμπλου κανδῆλας.

Κεφ. ξη'. Περὶ τῶν ὀφειλόντων ἀπτεσθαι κηρίων. Κηρία δὲ ἀπτέσθωσαν νυχθημερινὰ ἀκοίμητα, ἐν μὲν τῷ βῆματι ἐν, καὶ ἔμπροσθεν τῆς Κεχαριτω-

1) νουμενίαν Μ. 2) ἄρθηκι Μ. 3) ἔξωνάρθηκι Μ.

μένης μου θεοτόκου ἔν, ὁφείλουσι δὲ τὰ δωδεκαφύτια ἵστασθαι ἐν ταῖς προσκυνήσεσι: διὰ παντός, ἐξ ὧν ὁφείλει διπτεσθαι ἐν τῇ ψαλμωδίᾳ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐν καὶ ἐν τῷ τέμπλῳ ἔν, σβέννυσθαι δὲ ἐν τῇ ἀπολύσει. ἐν δὲ ταῖς ἑορταῖς ταῖς μὴ ἀναγεγραμμέναις ἐν τῷ τυπικῷ τρίᾳ. ὠσαύτως δὲ καὶ ἐν τῷ τέμπλῳ τρίᾳ, πλὴν ἐν ταῖς ἡδη ρηθείσαις μεγίσταις ἑορταῖς ἀντὶ τῶν ἀποκεκαυμένων κηρύων δλόχληρα πηγνύσθωσαν, & δεῖ πάλιν φυλάττεσθαι, ώς ἂν ὑπουργήσωσι μέχρι τελείας καύσεως ἐν ταῖς καθημεριναῖς.

Κεφ. ξθ'. Περὶ τοῦ unctionis βασιλείας. Ἐπεὶ δὲ πολλὰ μοχθήσασα ἡ βασιλεία μου τῇ τοῦ θεοῦ συνεργίᾳ ἡδυνήθη καὶ unctionis αἴνειν αἰνναν αποκομίσαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις αὐτῆς, γεγόνασι δὲ καὶ μερίστραι δύο λισόμετροι, διορίζομαι ἀπὸ μὲν τῆς μιᾶς ἀρθεύεσθαι τὸ γυναικεῖον μοναστήριον καὶ τὰ δεσποτικὰ οἰκήματα, διπερ ἐποίησεν ἡ βασιλεία μου, ἀπὸ δὲ τῆς ἑτέρας τὸ ἀνδρῶν. εἶπερ δὲ γένηται κλάσμα ἐν τοῖς τοιούτοις παρολχίοις, ὁφείλει ἐπανορθωσθαι ἀπὸ τῶν λαμβανόντων τὸ τοιούτον unctionis. ἐπεὶ δὲ ἐτυπώθη παρὰ τῆς βασιλείας μου εἶναι unctionis ἄγαγος δύο χάριν τοῦ ἀγωγοῦ τοῦ τοιούτου unctionis; ὁφείλουσι προνοεῖσθαι ὁ μὲν εἰς ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μοναστηρίου, ὁ δὲ ἑτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου. εἴ ποτε δὲ γένηται κλάσμα ἐν τῷ ἀγωγῷ τῷ εἰσάγοντι τὸ τοιούτον unctionis, ὁφείλει γίνεσθαι πρακτικὸν παρὰ τινος τῶν τριβούνων καὶ δίδοσθαι τὴν ἔξοδον ἀπὸ ἀμφοτέρων τῶν μοναστηρίων ἐξ Ισού, καὶ ἐπανορθωσθαι αὐτὸν καὶ ἔχειν τὸ unctionis ἀίνειν.

Κεφ. ο'. Περὶ τοῦ ταφείου τῶν μοναχουσῶν. Ταῦτα μὲν δὴ σύτας ὠκονόμηται τε καὶ διατέτακται. ἐπεὶ δὲ καὶ ταφείον ἀναγκαῖον ἦν κατασκευασθῆναι: ἐπὶ τῇ ἀποθέσει τῶν λειψάνων τῶν πρὸς κύριον ἐκδημουσῶν μοναχουσῶν, τὸ δὲ στενόχωρον τῆς μονῆς οὐ παρεῖχε γάρων εἰς τὴν τοῦ τοιούτου ἀνέγερσιν, ἀνελάβετο ἡ βασιλεία μου ἀπὸ τῆς τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας τὴν μονὴν τὰ Κελλαραίας, πατριαρχικὴν μὲν οὖσαν, ἀφιερωθεῖσαν δὲ τῇ μονῇ τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου χάριν ταφείου τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων μοναχουσῶν, καθὸ καὶ τὸ παρὰ τοῦ ἀγιωτάτου καὶ σίκουμενικοῦ πατριάρχου, κυροῦ Νικολάου, γεγονὸς ἐπὶ τοῦτο διατραχοῖ unctionis. καὶ δὴ τυποῦμεν εἶναι ἐν αὐτῇ μοναχούσας τέσσαρας, λαμβανούσας ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ ἀπὸ τῆς μονῆς τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου ἑκάστην αὐτῶν σίτου ἀνὰ μόδια θαλάσσια δεκαοκτώ, οἷον ἀνὰ μέτρα θαλάσσια δώδεκα, τυροῦ ἀνὰ λίτρας πεντήκοντα, δεσπρίου ἀνὰ μόδιον ἕνα καὶ ὑπὲρ βόργας αὐτῶν ἀνὰ νομίσματα τραχέα εἴκοσι τέσσαρα καὶ ἀντὶ ἑνδυμασίας νόμισμα ἐν ὑπέρπυρον. εἴτε γε μὴν καὶ ιερέα τινὰ κοσμικὸν τυποῦμεν ἀφορισθῆναι ἐκεῖσε καὶ ὑπηρετεῖν ἐν τῷ τοιούτῳ μοναστηρίῳ ἐπὶ τε τῇ ψαλμωδίᾳ καὶ φωταψίᾳ καὶ πάσῃ τῇ προστηκούσῃ ἐπιμελείᾳ, τυπωθῆναι δὲ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ ἐνδεχόμενον

νπέρ τῆς τοιαύτης ὑπηρεσίας ἀπὸ τῆς τῆς Κεχαριτωμένης μου θεοτόκου μονῆς, ἀφ' ἣς δίδοσθαι καὶ τὰ εἰς φωταφίαν τοῦ τοιούτου κοιμητηρίου, ἥγουν καθ' ἔκαστον ἐνιαυτὸν ἐλαίου μέτρα θαλάσσια δύο καὶ σίτου μόδια δώδεκα. τὴν δὲ τῶν ἀποθησκουσῶν μοναζουσῶν μετακομίδην τε καὶ ταφὴν οὕτω διαταπτόμεθα γίνεσθαι· τελεῖσθαι μὲν ἐν τῷ ἔξωνάρθηκ¹⁾ τὰ ἐπὶ τῇ τεθνεώσῃ νενομισμένα, τὴν τε φαλμωδίαν, φημί, καὶ τὴν τοῦ λειψάνου πᾶσαν ἀμφίσιν καὶ οὕτω μετακομίζεσθαι εἰς τὸ μοναστήριον τῆς θεοτόκου τὰ Κελλαραίας μετὰ τῆς χλίνης βασταζομένης²⁾ ή παρὰ τῶν συναδελφῶν αὐτῆς ή παρὰ τῶν ὑπουργισσῶν, ἀκολοθουσῶν αὐτῇ τῶν μοναχῶν, δσας προστάξει ή καθηγουμένη. ἐκεῖσε δὲ ἐν ταῖς τῶν μοναζουσῶν ἀποθεούμεναι μοναχαὶ δφείλουσι θάπτεσθαι, μή τινος τῶν ἔξωθεν τοῦ καταλόγου τῆσδε τῆς ἀδελφότητος ταύταις συνθαπτομένης, καν συγγενῆς εἴη τῆς προεστώσης ή τινος ἀλλης τῶν μοναχῶν, καν συγήθης, καν γνώριμος, οὔτε μὴν διὰ προτάξεως τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης, ίνα μὴ ξενοταφεῖον τὸ ταφεῖον τῶν μοναχῶν καταστῇ. εἰ δὲ πειραθῇ τις τούτο ποιῆσαι, ἔξει μὲν καὶ ἀπὸ θεοῦ τὴν κατάκρισιν διὰ τὴν τοῦ τυπικοῦ παράβασιν, κωλυθήσεται δὲ καὶ παρὰ τῆς τῆς μονῆς ἀντιλαμβανομένης· ἀφορισθήσεται γε μὴν μία σταταραία χάριν ταφῆς τῶν ὑπουργισσῶν τῶν τοιούτων μοναζουσῶν, ἐτέρα λόγῳ τῶν ἥγουμενουσῶν, ἐτέρᾳ δὲ λόγῳ τῶν μεγαλοσχήμων, ἐτέρᾳ λόγῳ τῶν λοιπῶν μοναχῶν καὶ τῶν ὑπουργισσῶν, δσαι εἰσὶ μοναχαὶ καὶ ἐνάρετοι, ἐτέρα λόγῳ τῶν ἐν τῇ μονῇ τῶν Κελλαραίας μοναχῶν. αἱ δὲ ἀπελθόσαι μετὰ τῆς τελευτησάσης μοναχαὶ ἀδελφαὶ ὑποστρέψασαι εἰς τὸ μοναστήριον ἔστων μηκέτι ἀπερχέσθωσαν ἔχει, ἀλλὰ τὰ τρίτα καὶ τὰ ἔνγατα καὶ τὰ τεσσαρακοστὰ τῆς ἀποιχομένης μοναχῆς ψαλλέσθωσαν μὲν καὶ παρὰ τοῦ ἔκεισε τεταγμένου Ἱερέως, τελείσθωσαν δὲ καὶ παρὰ τῶν μοναζουσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ καὶ καθ' ἔκάστην ἐν ταῖς θείαις Ἱερουργίαις αὗται μηημονεύσθωσαν καὶ τῷ ὅρθρῳ καὶ τῷ ἑσπερινῷ ἄχρι τῶν τεσσαρακοστῶν ἐν ταῖς ἔκτενέσι δεήσεσι, καὶ προσφορὰ δὲ ἴδικῶς ὑπὲρ αὐτῆς προσκομίζεσθω μέχρι τῆς τῶν τεσσαρακοστῶν αὐτῆς συμπληρώσεως. σημειωτέον δὲ καὶ τὰς μηῆμας ἔκάστης τῶν θησαυρουσῶν τὴν ἐκκλησιάρχισσαν καὶ τὰ δνόματα αὐτῶν τοῖς διπτύχοις ἐγγραπτέον, ίνα μὴ ἀνεπιληστοι εἰεν αἱ τούτων μηῆμαι, καὶ τελῶνται ἀπαραλείπτως. τὰ μέντοι δίπτυχα προτρεπόμεθα τοῖς Ἱερεῦσι κατὰ πᾶσαν ἐπιέναι λειτουργίαν εἰς ἀνάμνησιν τῶν ἐν αὐτοῖς ἀπογεγραμμένων, ίνα μὴ αὐτοὶ τὸ κρίμα βαστάζωσι τῆς ἔκεινων ἀμηησίας καὶ ἐλλείψεως. ίνα δὲ καὶ κοινὴ μηῆμη πασῶν γίνηται τῶν μοναζουσῶν,

1) ἔξωνάρθηκ M.

2) βασταζομένη M.

καθ' ἔκαστην παρασκευὴν μετὰ τὸ λυχνικόν, εἰ μή τις ἕορτὴ κωλύει, φαλλέτωσαν κανόνα νεκρῶσιμον αἱ μοναχαὶ ποιοῦσαι καὶ παραστάσιμον, καὶ ἐκτενῆς δέησις γινέσθω ὑπὲρ τῶν προσπελθουσῶν πασῶν. ἐν μέντοι τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς τυροφάγου καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς πεντεκοστῆς γινέσθω καὶ ὑπὲρ τῶν μοναχουσῶν καθ' ἓν ὅντα τῶν προσπελθουσῶν μία καὶ μημονευέσθωσαν καὶ αὐταῖ. ὠσεύτως καὶ ἐν τοῖς μημοσύνοις ἔκαστης γινέσθω ὑπὲρ αὐτῆς λειτουργία καὶ προσφορά, διεῖλουσι δὲ λαμβάνειν αἱ μοναχαὶ ἐν τε τῷ σαββάτῳ τῆς ἀπόκρεω καὶ τῷ σαββάτῳ τῆς πεντεκοστῆς ἀνὰ προσφορὰν μίαν εἰς μημόσυνον τῶν γινέσθων καὶ συγγενῶν, μετὰ δὲ τὸ προσκομισθῆναι συνάγεσθαι πάλιν παρὰ τῆς πυλιώρεω καὶ διδοσθαι ἐν τῷ πυλῶντι.

Κεφ. οα'. Περὶ διαφόρων μημοσύνων ὁ φειλόντων ἐτησίως τελεῖσθαι. Ἀρκούντως ήδη περὶ τῶν τῆς μονῆς διαταξάμενοι, νῦν καὶ περὶ τῶν κεκομημένων γινέσθω τὸ μῶν καὶ ἀδελφῶν κατὰ σάρκα καὶ παῖδων καὶ τῶν κοιμηθησομένων διαταπεύμεν καὶ διατασσόμενα· πάντων γάρ τὰ μημόσυνα τῶν κάτωθεν ἥητῶν ἀναταττομένων κατὰ τοὺς καιροὺς καὶ τὰς ἡμέρας τὰς ἐγγραφείσας τοιούτοτρόπως τελεισθήσονται. βουλόμεθα γίνεσθαι παννυχίδα νεκρώσιμον μετὰ καὶ παραστασίμου καὶ διωταχίαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς συνήθους διψιλεστέραν, προσάγεσθαι τε καὶ ἐν τῇ λειτουργίᾳ προσφορὰν ὑπὲρ τοῦ κοιμηθέντος καὶ κόλυβα γίνεσθαι καὶ μημονεύεσθαι αὐτὸν ἐν ταῖς ἐκτενέσι δεήσεσι κατά τε τὴν παννυχίδα καὶ τὸ ὅρθρον καὶ τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ ἑσπερινὸν καὶ ταῖς μοναχαῖς δὲ μὴ τὴν συνήθη παρατίθεσθαι τράπεζαν, ἀλλ' ὁψωνίζειν καὶ διαιτᾶσθαι, καθὼ καὶ ἐν ταῖς δεσποτικαῖς ἔορταῖς προετυπώσαμεν γίνεσθαι, καθ' οἶου ἀν τύχῃ καιρὸν ἢ τοῦ τελετῆσαντος μητίμη. πλὴν εἰ μὲν ἐν τετράδι τῶν λοιπῶν ἡμερῶν ἡ παρασκευὴ συνδράμοι τὸ μημόσυνον, διστρακοδέρμοις καὶ μόνοις ἐστιασθήσονται ὥνευ τῶν μημοσύνων τοῦ κρατίστου καὶ ἀγίου μου βασιλέως· ἐν γάρ τοῖς μημοσύνοις τούτου, καὶ ἐν τετράδι συνδράμοιεν καὶ παρασκευῇ, καὶ ἰγμένες ὁψωνίζεσθήσονται φιλοτίμως ταῖς μοναχαῖς εἰς ἐστίασιν· γρὴ γάρ τὸν ἐξαίρετον ἐν ἀνθρώποις καὶ τὸ μημόσυνον ἐξαίρετον ἀποχέρεσθαι. ἐν δὲ ταῖς λιταῖς ἀπάσαις ἡμέραις καὶ ἐπὶ τοῖς τῷ λοιπῷ συγγενῶν ἡμῶν μημοσύνοις ἰγμένοφαγήσονται. εἰ δέ ἐν τισιν τῶν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς ἡμερῶν μημόσυνον τινος ἀπαντήσειεν, ἐν μόνῃ τῇ ἑσπέρᾳ τῆς παρασκευῆς ἐκείνης τῆς ἐβδομάδος, καθ' ἣν φθίσοι τὸ μημόσυνον, ἢ παννυχίς ἐπιτελεσθήσεται, καὶ τῷ ἐπιέγντι σαββάτῳ αἱ μοναχαὶ δι' διστρακοδέρμων παρακληθήσονται. εἰ δέ τις καὶ ἰγμένας ἦκοι κορίζων αὐταῖς, καὶ τούτων ἐστιασθήσονται, τῶν ἄλλων δύο τεσσαρακοστῶν ἀνετον πᾶσαιν ἡμέραιν ἐγκυρῶν εἰς τὸ ποιεῖν τὰ μημόσυνα. καὶ τὴν ἐν πυλώνι διέ-